

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN 29 JANUARI 1911.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED. SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

DE STOCKHOLMARE,
som i den tidiga morgon-
stunden söka sig ut åt Strandvägen
Gaduqårdsgärdet, ha helt säkert
ridare i färd med
under uppsikt

Den första ridturen.
Prins Gustaf Adolf till häst.
Foto för Idun af Hoffotograf W. Lamm.

af en stallknekt. Den
unge ryttaren är prins
Gustaf Adolf, vårt kronprinspars äld-
ste son, af hvilken vi här meddela en
tilltalande bild, tagen under en af
dessa ridturen en frisk vintermorgon.

Wettergren & Kerber
Direktör Dan. Broström
Basvitis 12

Fru Thekla Hofer.

DET FINNS MÄNNISKOR, som man icke kommer ihåg tio minuter, sedan man hört deras namn och tryckt deras händer.

De behöfva därför visst icke vara slätstrukna eller tillhöra denna conglomerated mediocrity, hvaröfver Alexander Herzen ironiserar.

Tvärtom kan detta färglösa afståndstagande gentemot obekanta vara uttrycket för en begåfvad och djuplagd personlighets förnäma afsky för en onyttig presentations besvärliga förpliktelse.

Å andra sidan träffar man då och då människor, för hvilka behovet att ge sig själfva i stort och smått, åt bekanta och obekanta, är ett utmärkande individualitetsdrag, som skulle verka tröttande och affekteradt, om man icke kände, att hjärtligheten och intresset hade så starka rötter i en naturvuxen humanitet och bottnade i uppfostran och därmed sammanhängande älskvärda umgängesgåfvor. De så kallade älskvärda människorna börja dock bli allt sällsyntare. Till och med de älskvärda kvinnorna. Det är väl antagligen tidens fel — tiden, som hänsynslöst släpar kvinnan ut i den sociala kampen och resolut hugger af den husliga stillhetens förfinande och mildrande band. Det mjuka har blifvit kantigt och hårdt, den frikostiga umgängesvänligheten har ersatts af en torr filosofisk altruism, som portioneras ut efter förståndets fingervisningar och värmer lika mycket som en elektrisk lampa.

Det är därför ljufligt uppfriskande, när man då och då stöter ihop med en älskvärd människa af den gammaldags typen.

Jag tror mig tryggt kunna påstå, att fru Thekla Hofer tillhör dessa dames charmantes, hvilka ständigt lägga nytt bränsle på ens själfaktning icke i det försåtliga syftet att få en att dumt förhäfva sig, utan af ett kräfvande behof att alltid se vänligt lysande ansikten omkring sig och höra milda, försonliga ord talas. Bara ur den synpunkten representerar hon en mission, som kunde förtjäna flere anhängare i denna gråkalla, missunnsamma värld.

Hennes hufvudmission omfattar emellertid sångkonsten och dess ställande på ett plan så neutralt som möjligt i förhållande till de hätska tonbildningsfejder, hvilka ständigt rasa i musikretsar. Fru Hofer har säkerligen aldrig gjort anspråk på att kunna trolia fram röster ur gapande tomheter, men hon har alltid redligt och framgångsrikt satt in sin kraft på att utbilda goda material och göra dem fruktbärande för scenen, konsertstraden och det privata musiklivet.

Här är icke platsen att diskutera hennes förtjänster som sånglärarinna och ännu mindre att söka jämföra dem med de många kollegernas i vår goda hufvudstad. Vi kunna dock icke underlåta att påpeka, att fru Hofer med åren tillkämpat sig en rangställning inom Stockholms musikvärld genom en lycklig förening af rik, mångsidig erfarenhet, sunda, förtroendeingivande metoder och en sällsynt personlig älskvärdhet. Många af hennes talrika elever ha redan skaffat sig namn både inom och utom Sveriges gränser. Vi nämna hofsångerskan Signe Rappe, som bekant knuten vid Wieneroperan,

A. Blomberg foto.

den uppburna konsertsångerskan fru Lindqvister, för närvarande bosatt i London, löjtnant Erik Elfgrén, hvilken gjort succés i Tyskland, mr Henry Jackson-Norris m. fl.

En minst lika tillförlitlig borgen för fru Hofers undervisningsskicklighet som dessa goda namn och resultat ligger otvifvelaktigt i det faktum, att vår kronprinsessa anförtrött utbildningen af sin röst åt hennes ledning. Fru Hofer är naturligtvis både glad och stolt öfver att ha en sådan lärjunge, men icke minst gläder det henne att få omtala, att kronprinsessans lektioner icke äro någon sorts hofnycker eller modeförströelser, utan allvarliga undervisningsstunder "eller rättare sagdt högtider", tillägger fru Hofer, ty hennes kungl. höghet är en alltigenom förtjusande människa — så enkel, älskvärd och god, men icke bara det — om ni visste en sådan härlig mezzosopran hon har! Vi inskoto, att det glunkas om, att hon har ännu en elev, som hon kan ha minst lika stor anledning att vara stolt öfver, men då knep fru Hofer igen munnen och såg alldeles frånvarande ut. Hvarför man finner, att hon är fullt vuxen början af delikata hemligheter. Däremot ansåg hon sig kunna meddela oss, att prinsessan Bernadotte anförtrött två röstbegåfvade grefvinor af Visborg åt hennes ledning. Äfven vår populära västgötaherzoginna har någon

I FRU HOFERS SALONG.

En uppburnen sånglärarinna.

tid åtnjutit undervisning af den uppburna lärarinnan.

Fru Hofer vet alltför väl, att en älskvärdhet, hur eröfrande den än må vara, som ej stödes och uppbäres af takt, är af noll eller intet värde. Denna samlade styrka utåt sätter henne också i stånd att bevara de vänner hon eröfrat och den aktning hon vunnit under de snart femton år hon verkat som sånglärarinna i Stockholm. Den firar jämväl yttre triumfer vid de tillfällen, då hon i sin lilla hemtrefligt eleganta våning vid Valhallavägen bjuder på five o'clock tea, sång och musik för en både lysande och utvald samling.

Det vore utan tvifvel nyttigt för många att studera fru Thekla Hofers sätt att göra les honneurs. Ty denna konst tillhör de umgängeslivets paradsaker, hvilka också äro på väg att uppslukas af den "frigörande" tidsandan, men hvilka förtjäna att bibehållas och vårdas så som man vårdar nödvändiga traditioner.

Att vara grande dame är icke alltid det samma som att ha anspråk på att kallas det!

Till sist några data.

Thekla Hofer, hvars flicknamn är Falck, föddes i Göteborg, där fadern, en ansedd köpman, med långt ifrån blida ögon såg, att hans dotter ville helt ägna sig åt fru Musica's tjänst, men som han var en förnuftig man ansåg han sig icke böra lägga hinder i vägen för en kallese, hvilken ropade så starkt. Sin första undervisning i piano fick den unga fröken Falck af Hilda Thegerström och sin första handledning i sång af friherrinnan Adelaide Leuhusen, Kristina Nilssons lärarinna, kom så helt ung till Paris, där Vartel, Kristina Nilssons och Trebellis berömde instruktör, fortsatte hennes utbildning. Under de sex år hon vistades i världsstaden vid Seine åtnjöt hon jämväl undervisning af m:me Anna de Lagrange. Från Paris gick studiefärden till Wien, där hon lyckades erhålla Lévy till lärare. Så rustad debuterade hon framgångsrikt som Gilda i "Rigoletto" på hofteatern i Weimar. I Goethes stad uppträdde hon under stort erkännande från kritikens sida, biträdde flitigt vid konserter och fick bland annat äran att sjunga Mathilda i Wilhelm Tell på den galaföreställning, som gafs, då storhertigens dotter förmedlades med prinsen af Reuss. Efter en tids framgångsrika insatser i Leipzigs musiklif tillträdde hon sedermera engagemang vid ryska kejsarliga teatern i Petersburg.

Bland öfriga partier, som hon, utom de redan nämnda, sjungit kunna vi anföra: titelrollen i La Traviata, Stella, Olympia och Antonia i Hoffmans äfventyr, Rosina i Barberaren, Amina i Sömngångerskan m. fl.

Micaelas parti i Carmen har hon dessutom instuderat för själfve Bizet, och fru Hofer var en af de sista — berättar hon — som såg mästaren, där han satt i en stol med en stor duk om halsen och väntade på sina plågers befriare.

WOLODJA.

Ärade husmödrar!

De som köpa utaf
Rosenfors hafregryn och Hafre-Sundhetsmjöl
 få alltid full valuta för sina penningar. Tillverkas under läkarekontroll och erhålles uti alla välsorterade
 specialaffärer.
 Partilager i Stockholm hos Aktiebolaget Wahlund & Grönblad.
 Vördsammast Aktiebolaget Rosenfors Bruk & Nya Valskvarnar, Rosenfors.

Tre dikter.

Af

Matts Magni Granström.

DET AR Idun ett nöje att för sina läsare presentera nedanstående dikter af en debuterande poet, hvars sång onekligen är sprungen ur ett starkt personligt temperament.

I.

Lågan står stilla på vårt bord.

DÄRUTE GÅ stormarna vilda och vreda,
de dåna i aplarna, de famla om knuten,
de stampa på höstens gråa jord.
Det är orofyllda vingar, som lyfta sig breda,
men kring våra själar är hemvakten sluten,
och lågan står stilla på vårt bord.

Det stormar i skog, där de hemlösa bida,
kring vägar, där utstötta människor vandra,
öfver skeppen, som vältra mot strand.
Det är sönderrifna dikter, som vindarna
sprida,

det är andar, som jaga och mota hvar-
andra,
det är händer, som söka en hand.

De stormarna hvina, där häckarna möta,
de smyga kring aplarna, de slå mot våra
bingar,

de hota och fara förbi.
Förgäfves sina spjut emot dörrarna de stöta,
förgäfves de piska mot rutan sina vingar
och höja sitt ondskehårda skri.

Ja, lågan lyser stilla på dina varma händer,
den rörs ej af klorna, som rifva och rycka,
eller höstnattens gråkalla ord.

Men jag slår upp ditt hjärtas bok. Och
medan jag vänder
de fullskrifna bladen, som dofta af vår
lycka,
står lågan stilla på vårt bord.

II.

Skogsvägen.

Här mellan gårdsgårdarna
har hon gått.
Här har hon sett på väggarna
af barr och ljusst löf
och de drivande molnen öfver.
Trampat i hjulspåren och det mjuka
gräset.

Jag anar hon kommer nu
i luften.

Hennes röda mun har blifvit blek,
men ögonen lysa —

Här har hon gått med räfsan
och jag med lien,
men mellan oss gick döden.

Nu stå bräkena röda
och åkrarna slagna,
och jag går ensam med vägen
och väntar.

Ty vägen följer mig, hvar jag går:
väggarna af barr och ljusst löf,
gräs och hjulspår
och sommarskyar öfver.
Jag stiger på den, hvar jag färdas,
och hon är vid min sida.

Men mellan mig och henne,
mellan lien och räfsan
går döden.
Och jag hör henne sjunga en visa.
En vårvisa.

III.

Din själ är obefaren.

Ballad.

Din själ är obefaren. Ljusa dagar
och stjärnenätter spegla sig i vägen.
Då kommer jag med krigarlust i hågen,
en viking utan band och utan lagar.

Då kommer jag med blodbestänkta händer
och skeppet prydt af hedna gudar. Tysta
mig möta dina skepp. Och solbelysta
gå hvita präster kring på dina stränder.

Nu blåser jag till storms och slår din flotta
och går i land och dräper dina präster,
men mildt du möter dina vilda gäster,
som heta svärd emot ditt hjärta mätta.

Jag bränner ner din stad. Men se, i bålet
där läser jag din läras ord, och klara
af kärlek dina ögon uppenbara
en makt, som tränger djupare än stålet.

Jag ger mig fången, kastar af mitt pansar
och låter döpa mig. Min krigarära
jag byter mot din kärleks enkla lära,
min hedna flotta kläds med myrtenkransar.

DET REGNADE, regnet föll stridt, i floder;
det piskade marken, det var inte en män-
niska ute, gatorna blefvo plötsligt öde som
midt i natten. Jag hade långt hem; ett mu-
sikställe erbjöd mig skydd; jag köpte en bil-
jett och gick in. Det var en stor, hög sal
med stjärnprydt tak och spegelväggar. Jag
satte mig på parketten, synlig för alla, bad att
få en bock och ett program och satt sedan och
njöt af denna nya behagliga situation efter att
af ensamheten och aftonens melankoliska regn-
stämning blifvit bragt på själfmordstankar.
Orkestern spelade Leonora-uvertyrerna, den ena
efter den andra. Man applåderade, stampade, skrek
bis! och den tredje fick upprepas. Sedan spe-
lade man en uvertyr af Hector Berlioz, hvars
bild samtidigt visades på en hvit duk i salens
fond. Hur fint uttänkt var icke detta! Kom-
positörens drömmande kvinnoansikte fick lif i
det brusande musikhafvet, det blef skönare, det
talade till en, man trängde in i hans lif, man
fick en vemodig fläkt från den härliga konst-
närstid han lefde i. Så spelade man en stor
symfoni af Rurik Pratow, en polack.

Jag hade hört den förr någon gång, och den
hade berört mig lika djupt då. Jag frågade
mig: finns det melodier, som särskildt anslå
strängar i oss, äro vi skapade så, att våra
själar vibrera, när vi höra dem, liksom glas
och vaser vibrera vid vissa toner? Jag var
mycket trött i dag, och jag orkade icke tänka
närmare öfver det, men jag tyckte, jag för
längesedan hade kommit till den öfvertygelsen.
Jag hade en svartklädd dam bredvid mig, jag
tänkte fråga henne, hvad hon tänkte. Jag var
upprörd, i extas, jag skulle ha kunnat tala
med hvem som helst, liksom man vid stora
olyckshändelser blir vän och bror med hela
världen. Men damen var så försänkt i dröm-
mar, att jag icke nändes störa henne.

Hur skulle jag förklara hvad jag kände?

Om det finns ett rum i vårt hjärta, hvars
dörr aldrig öppnas, så kastade jag en blick in
där nu. Om det finns en person i oss, hvars
ansikte vi aldrig skönja — mystikerna antaga
en sådan — såg jag en svag spegelbild, mycket
fjärran och otydlig, af honom i detta ögonblick.
Det var som om jag för en stund tilläts att
se, hvem jag i grund och botten var, som om
den gåta, som hvarje människa bär inom sig,
blifvit till hälften löst för mitt vidkommande.
Och detta berusade mig, exalterade mig, mitt
bröst var nära att sprängas; jag måste sluta
ögonen och uppbjuda hela min viljestyrka för
att bibehålla mitt lugn.

Den första satsen, adagiot, mottogs med
matta applåder. Jag ensam satt själsfrånva-
rande och klappade, när de andra slutat. Så
begynte allegrot, det ryckte åhörarna mera
med, samtidigt som det bragte någon reda i
mina oklara och osammanhängande föreställ-
ningar. Jag såg plötsligt i en vision en blod-
röd sol sjunka ned bakom en skog af snöiga,
kala träd. En väg utanför en stad, ett öde
fält, några förfallna små trärukel, se där hvad
jag vidare såg. Men hvar och när hade jag i
verkligheten sett detta? En man nalkades mig
på vägen. Han såg mig icke, han gick förbi
mig. Han gick mycket lutad och hade yfvigt,
grått skägg. Han gick in i ett af de små
rucklena. Jag var ensam, jag frös, det var is
på vägen och vinden var genomträngande, jag
började också gå, jag gick in emot staden.

Nu började det klarna i mitt hufvud...
staden... och jag ansträngde mig att fram-
mana nya bilder allteftersom jag gick.

Öfver
En Million

kronor sparar Sveriges folk årligen genom kemisk
tvätt af kostymer, klädningar, kappor, gardiner,
draperier, täcken m. m. hos Örgryte Kemiska Tvätt-
& Färgeri A.-B., Göteborg.
Skandinaviens största affär i sin branche.
Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder
Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och
kemisk tvätt.

Cerebos Salt

är billigt till följe dess dryghet.
Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm.

Idunpriset år 1911.

Jag såg stadsmuren, den var blå. I porten stodo några frusna barn... jag gick in... Men hur sällsamt, jag hade misstagit mig, det var ingen stadsmur, det var en annan mur. Och i detsamma mindes jag detta mycket väl, och jag kunde icke förstå, hur jag kunnat misstagga mig. Stadsmuren låg betydligt längre bort, jag hade först att gå öfver en liten frusen sjö.

Jag gick. Trasiga vagnar, öfversnöade och isiga, spärrade vägen för mig. Jag såg röken ur husens skorstenar och ett och annat upplyst fönster, ty det började skymma, solen hade gått ned, de blåa tornen och väggarna smälte tillsammans i skymningen. Röken från fabrikerna blandade sig med den rodnande vinterhimlens sakta glidande skyar. Jag ökade takten... men jag kom aldrig fram, staden låg ständigt lika långt borta; en mur hade jag bakom mig, men den andra kunde jag icke nå... Jag uppbjöd alla mina krafter, jag sprang... Förgäfvos.

— Det är omöjligt, sade jag för mig själf och öppnade ögonen.

Min granne betraktade mig förvånad.

Jag tänkte säga något åt henne, men såg att hon var nunna, och då förlorade hon allt intresse för mig. Jag åter sjönk i mina drömmar, befann mig åter på den lilla frusna sjön, men kunde icke nå staden.

Slutligen kom musiken mig till hjälp. Det var något, som lyfte hela symfonien, det kom från fagotterna och klarinetterna — pukornas mullrande hjälpte kanske också till — alltnog, det var som om hela verket böjde sig och — brast... Då öppnades en ny värld för mig, och jag såg mig i detsamma vara på en gata mitt bland de blåa husen innanför stadsmuren.

Jag mötte många människor; de hade korgar på armen, somliga sköto kärror, det var fattiga människor, jag såg barn också, alla voro tjockt klädda och voro röda om öronen. Jag gick genom smala gränder, kom fram på ett torg, där en kyrka reste sig, prydd med drakhufvuden samt bildstoder af helgon och konungar. Hvart skulle jag gå? Det fanns ett hus, där man väntade på mig, det kände jag, men hvar var det, hvar, hvar... jag frågade mig för, men ingen kunde svara mig, jag frös, hvad skulle jag göra... och det blef allt mörkare, och vinden, den isande vinden tilltog — snart var det natt. Då hörde jag plötsligt symfonien. Den kom helt svagt, det måtte vara på piano. Med återhållen andedräkt smög jag mig efter ljudet, det förde mig bort till en lång, rak, smal gata, så mörk och dystert, att mitt hjärta blef beklämdt. Här var det! Jag stannade. Ah! Jag kände mycket väl igen huset... jag hade varit där tusen gånger, både trappan och porten, både den snöiga poppeln, de små bänkarna, fönstren, takskäggets skulpturer, allt kände jag igen. Det lyste i fönstren. Jag stirrade dit upp. Mitt hjärta bultade i mig... hvem var däruppe?

Plötsligt slutade pianomusiken, jag tänker bulta på, jag närmar mig porten men stannar i samma ögonblick som fastnaglad. En gardin har slagits åt sidan, och en person står i fönstret och vinkar åt mig... Hvem är det?

Jag ser blott en skugga och en vinkande hand, jag kan inte röra mig... Så försvinner skuggan, jag närmar mig porten... Då slutar med ens allegrot, och min dröm afbrytes.

Jag lyssnar frånvarande till den åska af applåder, som nu kommer fönsterrutorna att skallra. Jag tar programmet... Vänta, det står något... en liten avi under verkets titel.

Symfonien spelades första gången år 1872 den 16 oktober, och den 8 november samma år dog mästaren, borttryckt af ett slaganfall, 33 år gammal.

1872! Jag stirrade på dessa siffror. Den 8 november! — Det var min födelsedag.

Så med ens stod sanningen lifslevande framför mig — det var så att jag kände iskalla rysningar öfver huden innanför mina genomblöta kläder. Kompositören till symfonien var jag själf! Kompositören var jag! Hur sällsamt! Hade jag aldrig vetat det förr? Det var jag! jag var mästaren, jag hade hans ande i mig, och dessa toner, som så tjusade mig, det var en afspeglning af min egen själ, sådan den varit för längesedan, jag hade själf diktat dessa melodier, för många år tillbaka i ett annat lif, hvilken upptäckt! Hade jag alltså aldrig varit den jag tagit mig för och den andra tagit mig för? Först nu får jag veta, hvem jag i grund och botten är. Jag är Rurik Pratow, en polack, död 1872! Ett värdefullt och djupt betydelsefullt afslöjande i sanning! Hade någonsin en människa före mig gjort detsamma?

Ja, nu när finalen började, mindes jag mycket väl, att jag komponerat symfonien. Det var utanför stadsmuren jag gått, när jag fått idéen till den, det var på vintern, det började skymma, solen gick just ned röd som blod bakom den blåa staden. Jag mindes till och med den gråskäggige mannen och de frysande barnen i murens hvalf. Och huset? det var mitt eget! Jag hade ärft det efter min far, jag hade bott där redan som barn, hur skulle jag någonsin kunna glömma det? Jag såg så väl salens bonade golf och de gamla kära ekmöblerna och salongen med sin flygel, där min hustru brukade spela för mig, hvad jag komponerade. Det kära gamla huset! Jag längtade efter det! Och min hustru! lefde hon männe än? Jag måste resa dit, måste se min stad, det var snart vinter, jag måste se den röda, sjunkande vintersolens skifva och stadens snöiga murar... Jag måste dit!... och min hustru också... hon lefde än, jag visste det, jag såg det, hon stod i fönstret och vinkade med handen!...

— Jag skall resa, muvlade jag i mina drömmar, jag skall resa, jag skall resa...

Det var ändå skönt att vara något, att känna på sig: jag är en mästare, att veta, att man äger ett hus med en älskad kvinna i, veta att det finns en stad, där man kan vara lycklig, veta att man är ett geni, har den härliga gåfvan att skapa, forma, gestalta, veta kort sagt — — —

Och jag, som aldrig i mitt lif hade vågat hoppas på något dylikt. Jag hade ingen talang, jag hade intet hus, ingen älskad kvinna, ingen blå stad. Jag var ensam, fattig och mycket obegåfvad. Men nu, hur sällsamt allting blifvit... hur sällsamt ändå, hur obegripligt sällsamt...

Symfoniens final var slut. Bis! skrek man, och det ville inte ta slut på applåderna, stampningarna, viftningarna. Jag kände hela min varelse fyllas af stolthet, det gick rundt för mig af lycka, af högmodiga tankar; jag reste mig upp, och jag bugade mig stelt till höger och vänster. Slutligen steg jag äfven upp på musikestraden och bugade mig. Då tystnade åskan och lämnade rum för en nyfiken förvåning — ty kompositören var ju död, det stod på programmet. Man kanske tog mig för en släkting, man väntade att jag skulle förklara mig, hålla ett tal från estraden, äfven kapellmästaren väntade. Hvad skulle jag säga? Man kunde ju också tro att jag var galen... Så förklarade jag då, att kompositören var min far, och att jag på hans vägnar... tackade... etc... Jag låtsade vara mycket rörd, mina ord gjorde stor lycka. Kapellmästarn tryckte min hand. Sedan lämnade jag musikhallen, jag gick åter ut i regnet, och därute grät jag, ensam, frysande, jag grät... jag skakade af gråt.

IDUNS KVINNliga AKADEMI önskar genom Idun rikta en vädjan till allmänheten att biträda akademien vid föresläendet af pristagare. Vi uppmana därför våra läsare att benäget inkomma med motiverade förslag till pristagare för året, iramhållande någon svensk kvinna som kan anses berättigad till hederspriset, 1,000 kr., "för belönande eller främjande af någon förtjänstfull kvinnlig gärning."

Förslagen, som torde adresseras till akademiens sekreterare, med. dr *Karolina Widerström, Gamla Kungsholmsbrogatan 19, Stockholm* böra insändas ju förr dess hellre och senast före utgången af oktober månad.

Storstadens afvigsidor. En vandring med en kvinnlig polis genom "the slums" i Glasgow.

DET ÄR ting af mycket olika beskaffenhet, som fångsla ens intresse och uppmärksamhet på turistleden. I en storstads fysionomi är det somliga drag, som fascinerar en betraktare, andra, som fullkomligt absorbera en annans intresse. Jag tror dock, att man för att något så när lära sig förstå, hvad en storstad vill säga, icke blott bör se den på ytan med alla dess förlustelser och nöjen, med dess glans och prakt och lyx, utan äfven tränga en smula under denna yta, ja, allra helst ända ner till de djupaste lagren, som ju alltid bilda grunden till den stolta storstadsbyggnaden. Ofta nog behöfver man ej gå så särdeles långt för att bli varse storstadens skarpa brytning mellan det yppigaste öfverflöd och det djupaste elände, den mest raffinerade lyx och den nakna nöden. Åtminstone i några af Europas storstäder ligga nöd och lyx så nära intill hvarandra, att äfven en yttlig iakttagare knappast kan undgå att lägga märke till kontrasten. — —

Så kom jag en gång att på kvällen på väg mellan the Strand och the Embankment i London passera under den ståtliga järnvägsbron vid Charing Cross. Rundt omkring mig pulserade världsstadens lif — men på den fuktiga stenläggningen under brohvalfven såg jag män och kvinnor sitta nerhukade eller ligga utsträckta — eländets barn, som i hela den väldiga miljonstaden intet annat skydd ägde för natten. Ett kort stycke därifrån låg en fashionabel teater — och kanske trängde stundom från den mon-

Hvarje husmoder Barngarderoben
bör
prenumerera på
Pris för helt år 3 kr.: halft år
kr. 1:60. Lösnummer 30 öre.

Hvarje sömmerska
likaså.
12 häften årligen.

PERLSALT

har sin användning utom i hushållet och vid bordet, äfven för värden af tänder och hals.

A.-B. FUKTFRITT BORDSALT,
Sundbyberg.

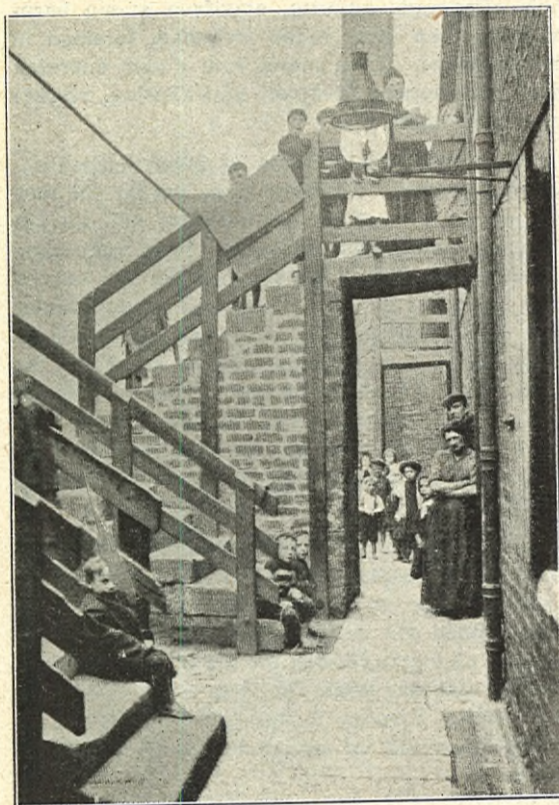

dåna publik, som under mellanakterna promenerade i dess glasveranda, ljudet af ett sorglöst skratt eller skymten af gnistrande juveler och dyrbara toaletter fram till de olyckliga i trasorna och smutsen — — — Och jag minns, hur jag en dag länge dröjde framför en tafra i ett konstgalleri i Glasgow, "Am I my Brother's Keeper" af John Dollman, där några män och en kvinna i den regndigra, af gatlyktorernas bleka ljus upplysta natten slumrat in på en bänk i det fria i — så säga deras anleten — drömmar om aldrig ägd eller redan svunnen

EN BILD FRÅN FATTIGKVARTEREN.

liten världsmedborgare sett dagens ljus och den obligatoriska anmälan om den lyckliga händelsen gjorts till läkaren, låter denne genom en kvinnlig tjänsteman undersöka och föra anteckningar öfver de hygieniska förhållandena i hemmet, föräldrarnas och sykonens yrken o. s. v. Efter ett par veckors tid infinner sig så "the female inspector" för att se om modern och den lille; om allt är väl, utfövas sedan icke mera någon speciell kontroll, men i motsatt fall — om exempelvis modern dricker eller förhållandena eljes äro vidriga för den lilles hälsa och

I FATTIGKASERNEN.

lycka eller blott bekymmerfrihetens dvala. Samma afton såg jag samma syn, då jag på vägen hem passerade genom en af stadens parker — män och kvinnor sofvande på bänkarna och så godt sig göra lät sökande skydd mot nattens köld under sina trasor. Och jag minns, hur jag direkt efter en föreställning af "Hamlet" på kungliga teatern i Glasgow af min ciceron fördes till en af dessa restauranter, hvars hufvudsakliga publik utgöres af målade kvinnor och män af äfventyrarens eller det fallna snillets typ, samt sedan jämte min följeslagare ströfvade omkring i Cowcadden Street, Lion Street och allt hvad dessa illa beryktade gator heta, där barfotade och halfklädda kvinnor från sina portgångar slungade till oss okvädinsord på en dialekt, som jag lyckligtvis icke förstod, eller hopar af halfrusiga unga flickor och pojkar skrålade och ställde till upptåg i gathörnen.

Men äfven in i dessa eländets boningar har jag haft tillfälle se — i en kvinnlig polis' betryggande sällskap. Den kvinnliga sundhets- och sedlighetspolisinstitutionen är i de flesta större brittiska städer väl utvecklad — och icke sämst i Glasgow. Denna stad äger nio sådana "female inspectors", fördelade på sex distrikt. De äga att utföra uppsyn öfver de hygieniska förhållandena i den fattigare befolkningens bostäder och bland skolbarnen — om något i det ena eller andra afseendet brister i renlighet, förpliktas vederbörande vid äfventyr af böter att göra rättelse däri, hvilket vanligen leder till åsytad verkan. Till sina villkor äro de kvinnliga sundhetspoliserna i hufvudsak jämställda med sina manliga kolleger, men få dock nöja sig med mindre lön än dessa; som begynnelselön få de 52 pund om året och efter fyra års tjänstetid 78 pund om året (resp. 20 och 40 shillings i veckan) samt dessutom en ny uniform — en mycket treflig kostym af mörkblå cheviot med svarta knappar samt blå hatt — hvarje år och en lång kappa hvartannat. De föreföllo alla att vara synnerligen sympatiska samt intresserade af sitt arbete — och hvad särskildt min följeslagarinna, en miss Dewar, angår, anser jag mig ha allt skäl att känna mig djupt tacksam för hennes välvilja och tillmötesgående gentemot mig.

Hennes första besök på den rond genom hennes distrikt, hvarvid jag var henne följaktig, gällde några nyblifna mödrar. Ty så snart en

GATANS BARN.

tillväxt — besökes hemmet cirka hvar fjortonde dag af ännu ett slags kvinnliga tjänstemän, som ha att se till att barnet får ordentlig näring och vård.

Vår rond, som likväl först och främst gäller undersökningen af de hygieniska bostadsförhållandena bland den fattigare befolkningen, för oss emellertid längre och längre in i de sämsta fattigkvarteren, "the slums", där fattigdom, sjukdom och last utföra sitt skräckvälde. Sent skall jag glömma, hvad jag här såg. Jag förstod, hvarför allt, hvad den enskilda välgöreheten kan göra, hur vidsynt och omfattande den än kan gestalta sig, dock blott är som en droppe i hafvet, som änkans skärf gentemot all denna gränslösa nöd — — — Ty det är icke nog att ge mat och penningar, att hjälpa med yttre medel; i många, många fall åtminstone bottnar nöden djupare: i depravation, degeneration.

MEMLEMMAR AF "DE SMÅ KRYMPLINGARNAS FÖRENING".

PÄRMAR

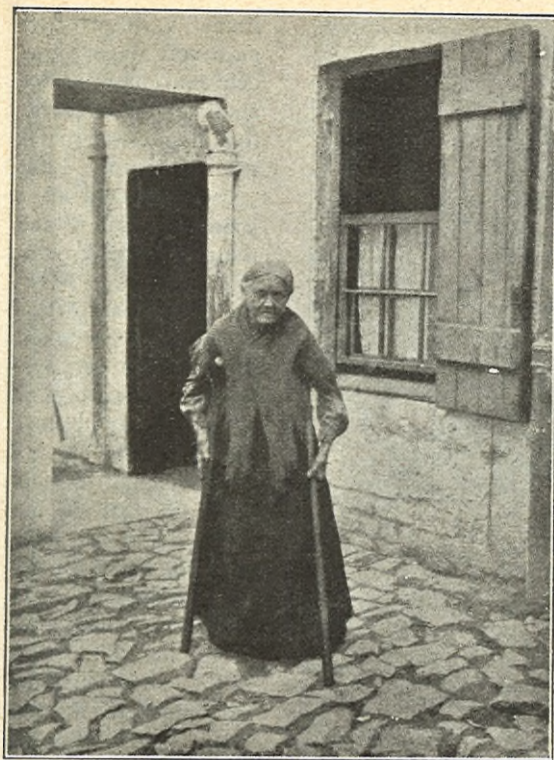
till IDUN 1909 och föregående år

tillhandahållas till följande priser: Iduns pärm, röda med guldtryck kr. 1:50. Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre. Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postanvisning insändes.

Salamander alla sorter. Enhetspris 15,—
Dam- & Herr-Skodon Lyxutföring 18,—

EN HYRESGÄST FRÅN BAKGÅRDEN.

klasser ofta nog får en bismak af vurm, af förströelse; så händer det stundom, att filantropien kommer "på modet" inom Londonaristokratien, att "slumning" blir ett slags fashionable sport, som nästa säsong fullkomligt sättes åsido och glömmas för skridskoåkning, ridning eller något annat. Men å andra sidan finns det som sagdt otaliga män och kvinnor, för hvilka arbetet bland de olyckliga och elända icke är ett mondänt tidsfördrif, utan en verklig lifsuppgift.

Först och främst söka dessa naturligtvis att med sitt verk nå de små, att draga dem undan den giftiga atmosfär af brott, last och elände, som härskar i "the slums", att i kroppsligt och andligt afseende göra dem till fullgoda människor. En mängd särskildt för de fattigaste barnen afsedda skolor pågå därför sön- och hvardagar. Förvisso är det ingen behaglig ställning att vara lärare i en sådan skola, men kanske i stället så mycket lärorikare. Sålunda såg jag i en tidning en af dessa lärare berätta, hur en dag hans mest lofvande lärjunge kom fram till honom efter lektionen och räckte honom hans näsduk samt med ett leende af stolthet yttrade: "Se här är den, magistern. Ni såg inte, då jag knyckte den från er, eller hur?"

Ett annat viktigt område af den filantropiska verksamheten i "the slums" är naturligtvis arbetet bland kvinnorna, de yngre och ogifta såväl som de äldre och gifta. Till storstäder sådana som London eller Glasgow komma naturligtvis en mängd unga oerfarna kvinnor från den fattigare landsorten, i synnerhet Irland, för att här förtjäna sitt bröd — men allt för lätt falla de offer för frestelserna i storstaden och bli snart "the slums" obestriddiga och oåterkalleliga byte. För dessa unga flickor, som ofta, då de komma till storstaden, icke veta, hvar de skola taga sin tillflykt, ha flerstädes präktiga hem upprättats, där man tager hand om dem, tills de fått något ordentligt arbete.

Det är ju ett obestriddigt faktum, att kvinnan utöfvar ett utomordentligt stort inflytande på sin omgivning först och främst naturligtvis på sin man, men aldrig träder detta faktum så bjärt i dagen, som när det gäller en *dålig* kvinna. Finner man därför, att hustrun i en af "the slums" familjer dricker, eller är lösaktig, tjufaktig o. s. v., kan man vara fullkomligt förvissad om, att hennes man och hela familj hör till de sämsta elementen inom samhället. Lyckas man å andra sidan inverka på hustrun i reformatorisk riktning, så vet man, att man därmed äfven har nått mannen och familjen. — Det finns ett uttryck bland den fattiga befolkningen i Glasgow, som säger rätt mycket om dessa folkklagers kvinnor och deras moral. "Key Monday" lyder detta uttryck, eller på svenska "nyckel-måndag". Uttrycket syftar på en bland nämnda kvinnor gängse vana att hvarje måndag i veckan låsa familjens lägenhet, taga nycklarna i handen och sätta sig på krogen att dricka. Man tänke sig, att icke mycket, om ens något, af mannens veckoaflöning återstår på tisdagsmorgonen!

Åh, alla dessa kvinnor, som jag mötte på min rond genom hemmen samman med min ofvannämnda följeslagerska! Där ha vi lönnkrögerskan, som döljer sin misstänksamhet och osäkerhet gentemot myndigheternas representant under en beskäftig pratsamhet, den orkeslösa gumman, fullkomligt apatisk på sitt sjukläger mot plågorna af gikten eller någon annan sjukdom — den enda behållningen till gamla dagar af ett långt och glädjelöst lif — och kanske äfven hungern, den unga, redan tärda

FRÅN KRYMPLINGARNAS SOMMARKOLONI.

och afmagrade hustrun, omgifven af sin barnskara, äfven hon redan förlamad, förslöad af fattigdomen, denna mara, som dödar energien och ambitionen, kväfver själfkänslan, släcker mod och lifslust.

På många ställen funno vi äfven barnen ensamma hemma. Vi fråga dem, om far och mor ha arbete, — oftast lyder svaret nej, de äro ute och söka efter "a job". I ett rum finna vi två små flickor på sex och sju år, krupna tätt intill hvarandra i ett hörn af det mörka och kalla rummet för att i sina tunna kläder söka skydd mot kölden; modern är ute för att söka reda på något "göra". Har hon funnit det, ställes dem bröd och en kopp varmt te i utsikt; har hon däremot misslyckats i sina försök, få de antagligen gå frusna och hungriga till sängs.

I några rum se vi män eller kvinnor ligga sofvande i sängen. De hvila sig efter nattens arbete, säger man oss. Men hvilket arbete! Om aftonen stå de upp och likt rofdjur smyga de sig ut i gränder och till illa beryktade kvarter, för att där söka sitt byte — — —! Med en hemlig rysning tackar jag Gud att jag ej mött dessa vid en senare timme på dagen än denna —

Mystiska och kuriösa yrken florera naturligtvis bland "the slums" inbyggare, I en trappa möta vi sålunda en man klädd i en luggsliten svart dräkt, som ser ut som en afkand bokhållare — och få veta, att det är en mycket betydelsefull "ämbetsperson" i fattigkvarteren: han har till yrke att skriva tiggarbref åt dem, som använda sig af sådana. Många stora, starka karlar lifnära sig under rådande arbetslöshet med att passa på på starkt trafikerade gator och erbjuda sin tjänst åt förbipasserande, se till barnvagnar, medan amman eller frun är inne i någon affär, bära paketer o. s. v.

En mycket viktig roll spelas i fattigkvarteren af "the landlord" eller "the landlady". Vanligt är, att dessa blott "äro i en ställföreträdande ställning för en annan person, hvilken äger hela huset. Detta är det fördärflika och demoraliserande "farmed-out-houses"-systemet, som i en så utsträckt grad praktiserats i de stora städerna i Britannien. "The landlord" —

"We sink by no judicial stroke of Heaven, But nature's course: as sure as plummets fall." Dessa olyckliga ha fått sitt hem i lasten och eländet, och de taga sitt hem med sig, hvar de gå. Och medan hunger och brist fräta deras anleten, är det något annat och mycket värre, som fräter själfva deras varelse. Så är det icke "the slums", som skapa människorna, utan människorna, som göra "the slums". Många af dessa eländiga ruckel ha myndigheterna låtit rifva ned och i deras ställen uppbyggt präktiga, snygga hus, som tillfredsställa alla kraf på renlighet och snygghet. Men så ha de gamla rucklenas invånare öfverflyttat dit och därmed äfven fattigkvarterens smuts, last och elände.

Å andra sidan har man äfven exempel på, hur myndigheterna haft framgång i sitt krig mot "the slums". En vida beryktad plats i London var sålunda länge "Ratcliffe Highway" vid dockorna. Om denna plats sade man, att man för att gå dit måste ha med sig "två poliser, ett starkt hjärta och en än starkare näsa". Stället var ett hemvist för brottslingar af hvarje slag; nästan hvarenda natt kunde polisen i den nedanför gatan flytande, gyttjiga och illaluktande Tansen finna ett lik, ofta halfnaket och utplundradt, som kastats dit från någon af de mörka kåkarna vid den illa beryktade gatan. Slutligen ingrepp emellertid myndigheterna; gatorna gjordes rena, snygga arbetarbostäder byggdes upp i stället för de gamla rucklena, själfva gatan fick ett nytt namn — St. Georges Street — i stället för det gamla beryktade — och det forna inferno är nu försvunnet; man vandrar lika trygg på Ratcliffe Highway som på Pall Mall. Sammalunda är förhållandet med det i själfva stadens centrum belägna Clare Market och andra af "the slums", som polisen tagit hand om.

Det viktigaste vid detta reformeringsarbete är emellertid naturligtvis att påverka själfva inbyggarna i "the slums". Här är det filantropien har sitt stora och rika verksamhetsfält. Och det finns stora skaror af uppoffrande energiska, hänfödda lärare och hjälpare för gamla och unga, sjukvårdare för kropp och själ, "människovänner" i ordets bästa mening, hvilka ägnat sitt lif åt sin stora sak, filantropien. Sant är, att filantropien inom vissa samhälls-

LÄS!

Några äldre årgångar realiserats till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lectyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af *Idun*, Stockholm, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1892	2:—	Iduns julnummer 1894	0:20
Idun 1893 (nr 1 felas)	2:—	Iduns julnummer 1898	0:20
Idun 1904 (med julnumret)	3:—	Iduns julnummer 1901	0:25
Idun 1906 (utan julnummer, nr 25 o. 52 felas)	3:50	Iduns julnummer 1904	0:30
Idun 1907 (med julnumret)	4:—	Iduns julnummer 1905	0:30
Idun 1908 (med julnumret)	4:50	Iduns julnummer 1908	0:50
Idun 1909 (med julnumret)	5:—	Iduns julnummer 1909	0:75
Idun 1910 (med julnumret)	6:50	Iduns julnummer 1910	1:—

LÄS!

En martyr.

Skiss af Hjalmar Wallander.

(Forts. och slut.)

värden — hyr ett helt hus af dess ägare, och hyr sedan ut de särskilda rummen för en natt eller flera till sådana olyckliga stackare, som ej ha råd att hyra någon lägenhet för längre tid, men för denna få betala den ej obetydliga summan af c:a 2 shillings 6 pence i veckan mot 5 shillings för en per månad hyrd lägenhet. Man kan lätt tänka sig hur det skall se ut i dessa rum. De uppgifvas vara möblerade — men "möblerna" bestå i bästa fall af en trasig stol, en säng med en smutsig madrass, en vägghylla och en spis, ja, i många fall finns det icke en spis i rummet, utan få dess invånare anlita eldstaden i det bredvidliggande rummet. Lösa lådor i köksskåpen, spjälor och öfverhufvud taget allt, som utan olägenhet kan slitas loss från rummets fasta inredning, ha i regeln redan af hyresgästerna användts till bränsle — det härskar med ett ord sagdt en nödort utan like i dessa "möblerade" rum. Och här lefva hela familjer sammanstufvade! Myndigheterna göra emellertid sitt bästa för att se till, att icke öfverbefolkning också uppstår i dessa smutsiga och osunda rum; på hvarje dörr finner besökaren ett litet anslag, som anger rummets yt-innehåll och antalet fullvuxna personer — ett barn räknas som en half fullvuxen — som får lof att sofva i rummet, och en tämligen noggrann kontroll utfövas öfver att icke föreskrifterna i detta afseende öfverträdas.

Då man lämnat dessa eländiga bostäder, är det en sann tillfredsställelse att besöka några af de byggnader och anstalter kommunen låtit uppföra för den fattigare befolkningens räkning. Här ha vi sålunda i Glasgow "Women worker's home" — hem för kvinnliga fabriksarbetare — en ståtlig, väl inrättad byggnad, där hyresgästerna för en ringa afgift — från 3 till 6 pence — få sin sofplats samt dessutom rätt att utan afgift laga sin mat i hemmets rymliga kök och delta i de aftonunderhållningar med musik, föredrag etc., som i regeln anordnas i hemmet hvarje lördagsafton, samt att uppehålla sig i hemmets samlings-salar de tider på dagen, de ej äro upptagna af arbetet, och där intaga sina måltider.

Men icke blott kommunen gör mycket för den fattigare befolkningen — äfven på enskild väg företages ofantligt mycket för de lägsta folklagrens höjande i sedligt, moraliskt och materiellt hänseende. I flera af Britanniens storstäder ha vi sålunda grenar af "The united evangelistic association", som uträttar ett stort arbete för de fattiga och elända. Af olika grenar af dess verksamhet nämna vi blott: gratisbespisning och beklädning af fattiga barn och stundom äfven äldre skollofskolonier för sjukliga barn — i så kallade Fresh-air Homes vid kusten — hvilohem för utarbetade ogifta fabriksarbetarskor samt för nyblifna mödrar och deras barn, hem för försummade barn, vård och uppfostran åt ofärdiga barn — endast i Glasgow finnas öfver två tusen sådana stackars små krymplingar. —

Låt alltså vara, att storstädernas nöd är ett af de mörkaste kapitlen i den moderna mänsklighetens historia, så tycks det likväl som om man äntligen börjat komma till insikt om, att hvar och en af oss bidrager i nerprantandet af denna historia och får till sist sin andel i historiens domslut.

EBBA THEORIN.

JAG SVARADE en smula undvikande på hans vädjan, men tillade:
"En idés värde beror ju egentligen af dess nytta i tillämpningen..."

"Den var acceptabel..."

"Nå! Och den bestod af?"

"En förbättring... helt enkelt af... hårnålar."

Han kom mycket nära intill mig, då han uttalade ordet hårnålar och såg mig i ansiktet med en forskande misstänksam min. Jag låtsade ej märka hans manöver, utan sade:

"En sådan förbättring, förutsatt att den innebar något bekvämt, borde dock ha vunnit terräng. Jag tänker på en hel del andra omdaningar, obetydliga i och för sig, men af ofantlig betydelse i marknaden och industrien. — Och ni led således ett nederlag?"

Han svarade sorgset:

"Ja. Ingen brydde sig om mig... ingen!"

"Men förstod ni er sak rätt?"

"Ni menar —?"

"Som — affärsman..."

Mitt inpass var i detta ögonblick halmstrået för den drunknade — och han grep efter det.

"Som affärsman..." sade han. "Nej... kanske det! Kanske det..."

Jag förstod att det nu gällde att rädda; han sjönk och i samma stund måste jag kasta ut den plankan, på hvilken han kunde rädda sig upp. Jag sade:

"Hvem vet! Kanske misslyckades ni endast därför att ni ej var tillräckligt affärsman... det har hänt förr! Många ha förlorat allt, till och med sitt namn genom att vara för ärliga, naiva, godtrogna, många ha förbisett vissa egoistiska intressen och lämnat andra fri väg. Det bevisar inte alls att resultatet i sig själf varit underligt, det bara ger en lärdom mer: att man skall så mycket som möjligt tänka på sig själf i lifvets kamp. För att segra och vinna måste man vara egoist. Godhet och efterlåtenhet äro dåliga medel att komma någon vart med... försagdhet och räddhåga är lifvets förfall. Ni valde kanske att vänta... och fick inget med..."

Såg jag rätt?... Min vän undergick en synbar förändring. Nu lyssnade han andlöst, kom, under det jag talade, allt närmare och närmare, dragen af den hemlighetsfulla makt, som ett skydd utöfvar: Nu var han alldeles vid min sida — jag såg upp. Därvid märkte jag att stelheten i hans ansikte försvunnit, han log. Skrynklorna i pannan slätades ut, det bekymmersamma uttrycket vek och leendet kring munnen gaf åt det bleka ansiktet nytt lif. Jag fortsatte med "räddningsarbetet" eldad af framgången, letade upp en mängd belysande exempel och nämnde visst något om stälpenornas uppfinnare, hvars tunga fragiska öde ej berodde på hans verk. Jag framdrog ur mitt minnes skräpkammare hela krönikor om stora andars martyrium, skildrande allehanda orättvisor begångna mot snillets män från förr till nu... min vän lyssnade, hänryckt, allt under det han hela tiden oafvändt såg på mig, följande hvarje skriftning i mitt ansikte, hvart tonfall i min röst. Ej en enda gång afbröt han mig, blott då och då sköt han in, talande med låg, darrande röst, liksom för sig själf:
"Ja, verkligen! Så klart och tydligt! Hvad allt det där är sant!"

Nu kände jag mig värmd af det sällsamma uti att ha gjort en människa lycklig och fortfor:
"Hvem har förresten ej haft motgångar, hvem har ej misslyckats. Vi, som äro unga ha vår egen tro om motgången... den skall blott egga oss mer. Människans lifsglädje är att sträfva, ej att utan sträfvan stå. Kämpa,

det är att tro på sig själf... När man förlorat tron på sig själf och sitt verk, då har man uppgifvit kampen — då må man lägga sig ned och dö..."

Min väns ögon lyste, leendet blef varmt, godt: ansiktets djupa skuggor förtonade, den dödliga blekheten tycktes ej längre afskräckande, dragen syntes mindre härjade, uttrycket i blicken blef lugnt, ljusst.

"Det är ju ett helt evangelium, min käre, unge vän!" utbrast han plötsligt. "När ni talar så, med ungdomens hela hänförelse och tro... då fattar jag allt. Nu står allting så klart och tydligt för mig... det är som om jag fått nytt lif, nytt hopp. — Ack ja, man börjar bli gammal..." fortsatte han i ett sorgset tonfall, som plötsligt skar emot glädjen ögonblicket förut. "Elden slocknar... mera och mera... dag för dag... Det är sorgligt, men sant. Så förlorar man till sist all sin entusiasm... ända tills den flammor upp på nytt då man som nu träffar en rik förståelse. Ack! förståelse... Det har jag saknat... alltid. Men snart nu. Nu, då ålderdomen..."

"Ålderdomen får ej afskräcka," afbröt jag.

Det blef tyst. Jag väntade på svar, men fick vänta förgäfvat. Jag undrade om jag sårat med mitt inpass, som kunnat få en bibetydelse, och hade ett ursäktande ord på tungan. Då vände han sig till mig och upptog:

"Ålderdomen... Jag vet, hvad ni menar. Men det är inte ålderdomen, som gjort mig vacklande, det försäkrar jag. Men... då förståelsen en gång bliwit ett slags livsvillkor för mig och jag just saknar förståelse... ja! jag kan ju tala rent ut. Där hemma, ser ni... har jag ett rent helvete. Hemma... där jag kunde få vara i fred åtminstone, hänskrattar man åt mig! Hemma... mina allra närmaste... min egen hustru..."

"Ni menar —!" utbrast jag.

Han grep hårdt min arm.

"Ni skulle bara veta...!" sade han lågt. "Men det kan ni inte! — Jag har hustru och barn... gud hjälpe mig! det är inte godt att då tänka på sig själf... Maggie heter hon... var dotter till en smedmästare... jag kom att tycka om henne och hon blef min. Det var på den tiden det... nå! Så kom den första misräkningen — jag föll igenom. Hade jag då haft en trofast vän, en rådgifvare, ett stöd... hur annorlunda skulle då inte allt varit nu! I stället för tröst fick jag hån. Spott och spe och förakt. Nu heter det alltid: "din odåga!" "din lätting!" "dumbom!" Ja... jag räknas ej längre med. I mitt kvarter uppe i Katrina bo endast tölpar... slaktare, skomakare, bryggdrängar, ölutkörare... för alla dessa har jag bliwit en visa: "Se uppfinnaren!" — Det är ett helvete, min unge herre... och vore jag ung, skulle jag ta saken som den är... Nu tynger mig allt detta till jorden... bokstafligen och hänsynslöst. Hvad skall väl jag ta mig till! Det trycker ned mig, detta evinnerliga begabberi, jag krymper ihop, förintas. Hur skall det gå...? Det är ledsamt allt detta, det är förfärligt! — Det vill till ett evangelium af hopp som det ni nyss gifvit mig... förståelse, ja, uppoffring... Ni går vid min sida och jag känner så att säga er ungdoms styrka ympas in i mina ådror... det är förunderligt! Åh, min unge vän, ni har gifvit mig en fläkt af ungdom... det är som förr, alldeles som förr. Jag tänker nu: om ni alltid vore hos mig... då skulle jag kanske stiga... med era vingar... högt, högt... Nu står jag ensam; kommer hem, där är allt sig likt! Jag vet på förhand hur jag blir mottagen. Alltid samma hänsynslöshet, samma grymma hån, samma eviga helvete. Det går inte att fly... jag är fast! — Ja, jag blottar nu mitt lufs hemlighet för er, nu vet min unge herre, hur det står

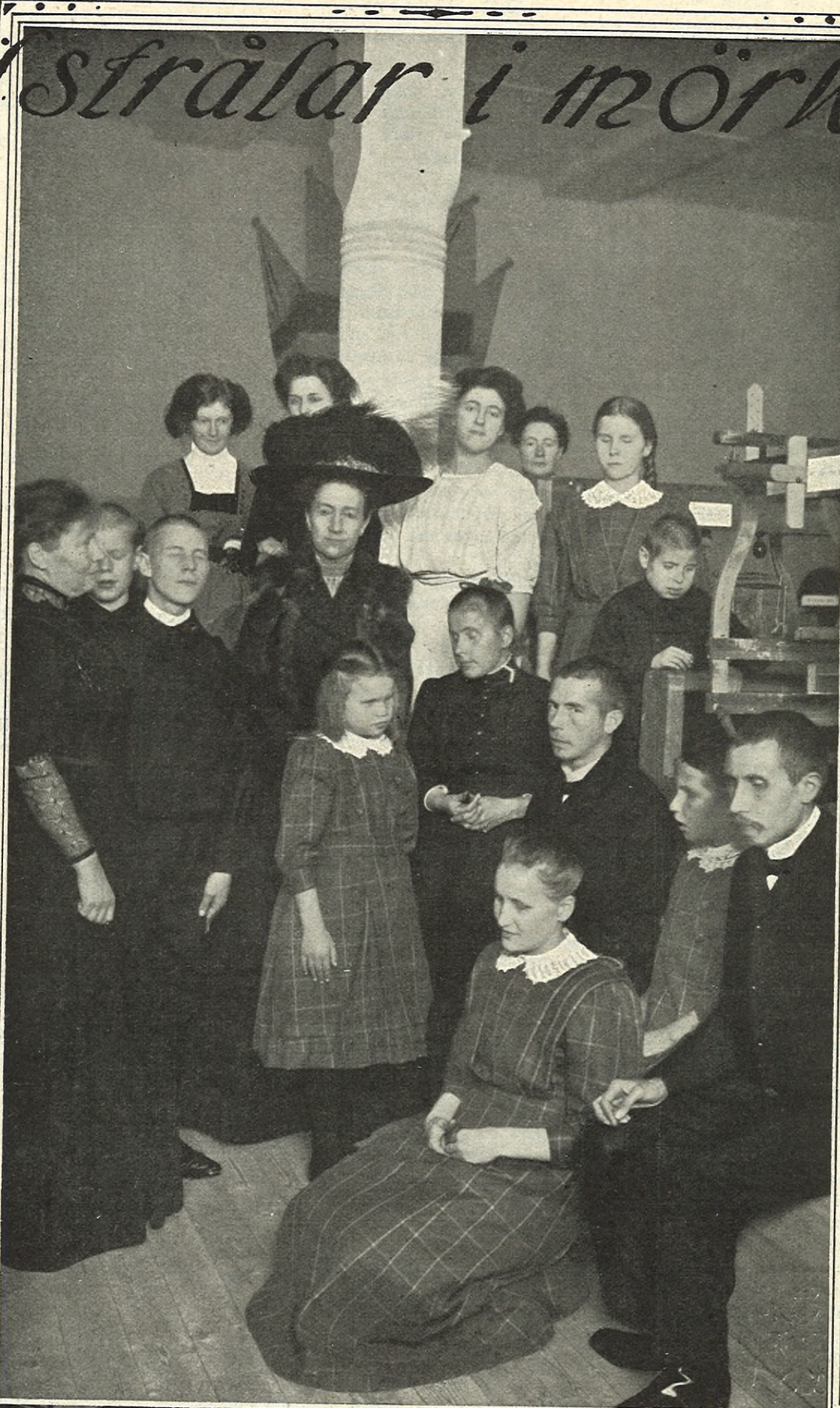
(Forts. å sid. 62.)

Solstrålar i mörkret.

INNET MÖRKER synes oss tätare än det, som omger de olyckliga, som äro blinda och döfstumma. Det får vara mycket tåliga solstrålar, som skola kunna leta sig väg till själen, som tiger så hjälplös därinne, väcka den och få den att fatta hvad ljuset är. För att rätt uppskatta och förstå det tålmodet borde man kanske iakttaga den dagliga undervisningen sådan den äger rum vid Drottning Sofias stiftelse i Vänersborg. När man såsom nu vid anstaltens utställning i K. F. U. K:s gymnastiksal ser några af skyddslingarna, de bästa, flitiga vid sina väfstolar, ser trefvande händer mödosamt trä skytteln i väfven och känna sig till de olika färgerna, då kan man endast ana men ej fullt förstå hvilket arbete som ligger bakom. Men man ser att föreståndarinnan, fru Anrep-Nordin, tycker sig ha fullt ersättning för sin möda, när arbetet går bra och när barnen flocka sig förtroendefullt omkring henne. De blinda sinnesslöa äro alla musikaliska, det är genom musiken man först når deras hjärtan, och sång är deras högsta

1. Från drottningens besök på utställningen. Hennes Majestät omgifven af hemmets skyddslingar. Längst till vänster fru Elisabeth An-

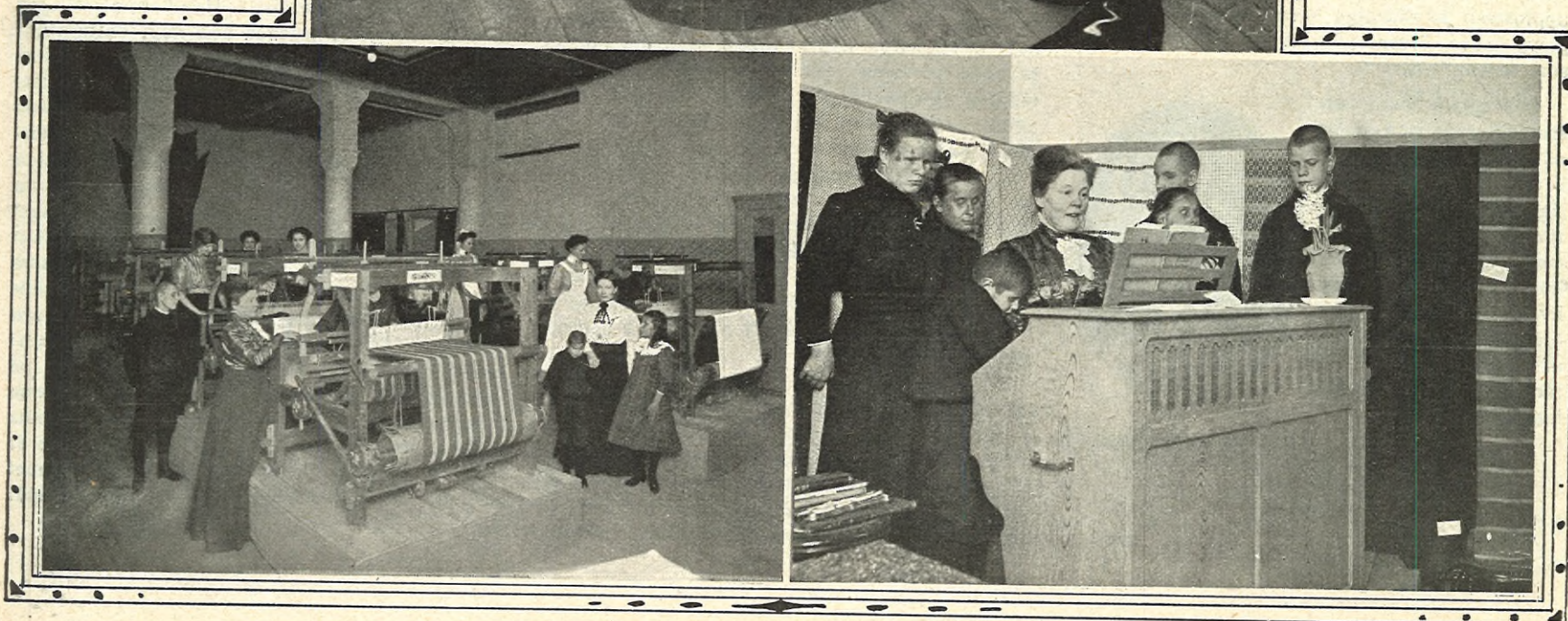

glädje. Det är gripande att se dessa vanlottade barn samlas vid orgeln och sjunga om "tidens korta smärta". Deras lott blef tung, och af alla sina olyckskamrater ha dock de som lyckas få komma in vid hemmet i Vänersborg det bäst. För närvarande äro barnen mer än annars nöjda och lyckliga. Det är underbart att få resa till Stockholm och få upplefva så mycket nytt. Det är än underbarare att få besök af själfva drottningen och få tala med henne, få godsaker och bli bjudna till det kungliga slottet. Det kan man minnas så länge man lefver.

Anstalten i Vänersborg behöfver anslag af riksdagen för att kunna utvidga sin verksamhet och fullborda inredningen af sin nybyggnad. Den har med denna utställning velat visa hvad den kan förmå, och man skulle blott önska att riksdagens ledamöter begagnade sig af möjligheten att ta del af anstaltens verksamhet. Allmänheten har redan visat utställningen lifligt intresse och köpt flitigt af elevernas arbeten, vackra väfnader, borstar etc.

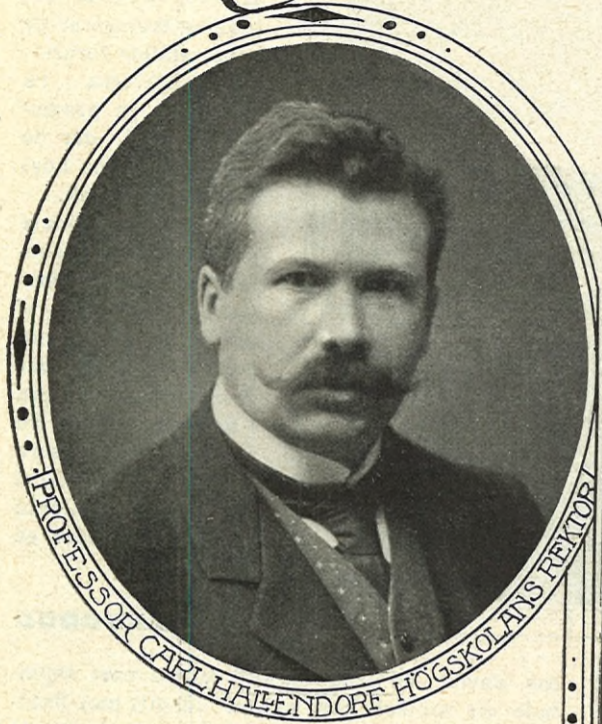
rep-Nordin. 2. Utställningen på K. F. U. K. 3. En musikstund vid orgeln.

Foto för Idun af hoffotograf A. Blomberg.

Handelshögskolan i Stockholm.

PROFESSOR CARL HALLENDORF HÖGSKOLANS REKTOR

HANDELSHÖGSKOLAN I STOCKHOLM har nyligen begynt sin femte termin. I de merkantila studiernas högkvarter vid Brunkebergstorg pågår arbetet med full fart bland den ungdom, manlig och kvinnlig, som skall göras skickad att i sin tid öfverta ledningen inom den svenska handelsvärlden — och hvad det betyder i en tid som vår att denna ledning erhåller största möjliga kompetens behöfver icke sägas.

Då Sverige hösten 1909 fick sin handelshögskola följde vi här hemma endast exemplet från de stora handelsländerna Tyskland och England. Där hade man insett att den öfverblick öfver och grundliga kunskap om det nutida näringslivet, som tillhör den högsta köpmannautbildningen, endast mödosamt och långsamt vinnes på den praktiska erfarenhetens väg. I synnerhet är detta fallet i länder, hvilka såsom Sverige sakna köpmannatraditioner och där icke de gamla handelshusens erfarenhetssumma tas i arf från far till son. Handelsvetenskapen

samlar, bearbetar och systematiserar denna kunskapsskatt, som den blifvande köpmannen på detta sätt fortare och fullständigare tillägnar sig än om den skulle vinnas i det dagliga arbetet. Det är dock icke blott på teoretisk minneskunskap det kommer an, arbetet vid handelshögskolan som vid andra motsvarande anstalter hvilat till stor del på studenternas själfständiga studier. Under seminarieöfningar med föredrag och diskussion beredes dem tillfälle att omsätta och använda de kunskaper, som föreläsningar och böcker kunnat gifva. Hufvudämnena äro nationalekonomi med statistik, handelsteknik, ekonomisk geografi, stats- och rättskunskap, de tre främmande levande språken, och kurserna i dessa ämnen äro ord-

nade så att de för dem som äga studentexamen eller motsvarande förkunskaper kunna genomgås under en studietid af 2 år. Efter godkänd examen erhålles handelshögskolediplomet. Bland dem, som nu i vår äro färdiga att mottaga detsamma, är också ett par kvinnliga elever. Äfven bland extraelevorna, som endast delvis följa undervisningen, finnas kvinnliga studerande, och af de allmänna föreläsningarna ha några besökts af kvinnliga åhörare. I våra dagar äro kvinnliga chefer för affärsföretag ju icke sällsynta, men de äro väl i allmänhet autodidakter. Nu få vi för första gången vetenskapligt utbildade affärskvinnor.

Initiativet till högskolan togs som bekant af den nuvarande vice ordföranden i dess direktion, bankdirektör K. A. Wallenberg. År 1903 anmälde han nämligen för ecklesiastikministern, att han donerat en summa af 100,000 kronor som grundplåt för åstadkommande af en handelshögskola. Sedan sakkunniga studerat utländska institutioner och framkommit med organisationsför-

PROFESSOR ERNST WALB I KATEDERN.

FOTOGRAFIER FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAF A. BLOMBERG.

PROFESSOR GUNNAR ANDERSSON

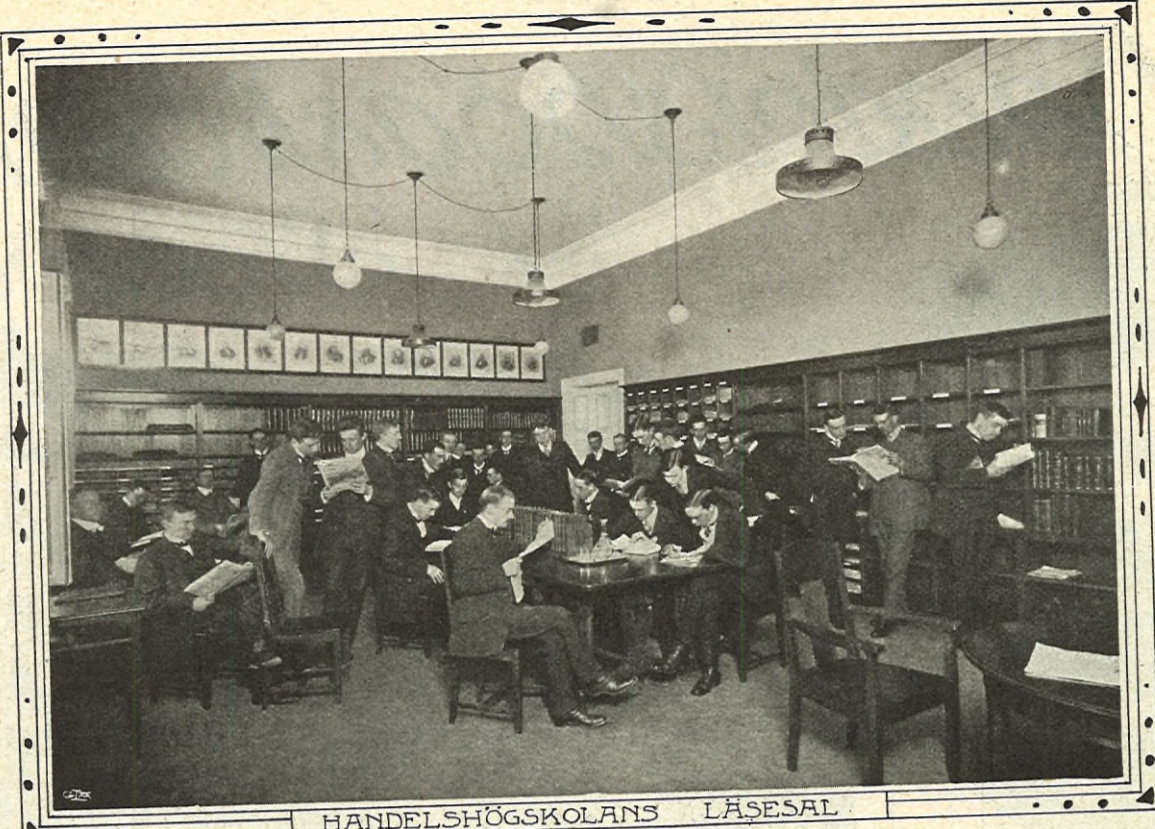
PROFESSOR ELI HECKSCHER

slag, bildades af intresserade bland den svenska köpmannavärldens spetsar handelshögskoleföreningen och genom denna försorg insamlades tillräckliga penningemedel och organisationsplan utarbetades på dess uppdrag af professor Hallendorff.

Ehuru högskolan sålunda är ett den svenska handelsvärldens eget verk, äro dess stadgar stadfästa af k. m:t, som också utser ordförande i direktionen. Högskolan åtnjuter äfven årligt anslag af staten. Direktionens ordförande är generaldirektör Lagerheim.

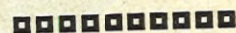
I Victorias om-

HANDELSHÖGSKOLANS LÄSESAL

byggda hus vid Brunkebergstorg disponerar högskolan hela våningen två trappor upp. Våra bilder ge interiörer från lärosalarna, hvilkas inredning motsvarar de högst ställda fordringar. Eleverna ha dessutom en gemensam läsesal, där de kunna använda högskolans bibliotek.

Vi meddela vidare porträtt af högskolans rektor, professor Carl Hallendorff, af professor i ekonomisk geografi Gunnar Andersson, professorn i nationalekonomi Eli Heckscher. Professorn i handelsteknik, Ernst Walb, är fotograferad i katedern under en föreläsning.

(Forts. fr. sid. 59.) till! Det är inte godt! Men ni fattar, ni förstår...?"

"Ja... jag förstår," svarade jag dämpadt. Han släppte min arm.

GEOGRAFISKA SEMINARIET.

"Så underligt det ändå kan gå till här i lifvet..." fortfor han. "Det fanns en tid, då jag verkligen älskade Maggie och trodde på hennes genkärlek som på något stort... Det var de första åren... Hon var en så sällsynt vacker kvinna, må ni tro, den tiden, snäll, hederlig... ja, det är egendomligt så en människa kan förändras —! För sedan... då det började gå illa för mig, blef det kif och strid och gräl och så slutade alltsammans med förakt och grin. Nu har det gått så långt det kan gå... nu är Maggie... min hustru... knappt inte längre min —! Ja, det är ruskigt, min unge herre... det är nästan ofattbart... men jag står maktlös, eftersom inga känslor från hennes sida... hm. Nu är det en slaktare hemma i gården, som —"

"Hvad!" utbrast jag med en plötslig misstanke. "Ni menar —?"

"Ack, unge herre... jag skulle inte ha sagt det... men jag kunde inte hålla't inne! Jag har aldrig talt om för någon... Jag har fått tuga och lida, men till er... Ni är väl inte ond? — Det är sorgligt, men jag är nog för alltid ur spelet. Det gäller nu bara att hålla

ut tills den dag jag får mina projekt fullt klara... då tar jag mitt parti och går —!"

"Går —?"

"Ja... ut i världen, bort från dem därhemma, som hånat och belett mig... Och jag skall ändå inte tänka på dem i vrede... hvarken Maggie eller mina små —"

Det var nu som om något med ens klämt mitt bröst samman och jag fann först lättnad i en djup suck, som ville fylla mina ögon med tårar. Min vän såg hastigt upp.

"Ni suckar —" sade han. "Mina sorghistorier är dåligt tack för ert evangelium."

"Visst inte..." svarade jag lågt. "Det är bara så underligt, allt..."

Vi hade hunnit tullen, förbi kvarnen, som låg svart och ödlig i en skarp silhuett mot snöhöjden, passerat en liten bro och veko nu in på trottoaren. Till höger sköto balkstötorna till en järnvägsbro fram och öfver oss sträckte sig brons frostiga stålskelett likt en väldig spindelbrygga från tak till tak. Framför oss låg den mörka, smala förstadsgatan med sina kåkar, byggnadsarbeten, grundläggningar och nyuppförda hus. Lyktorna markerade dess ändlösa långa i en bågad rad, den svarta inhägnaden till en stearinfabrik följde

oss envist en lång bit och längst bort skymtade ett snötäckt torg skarpt blåhvitt mot fondlängans dunkelgrå fyrvåningshus. — Nu kände jag min väns hand på min axel; jag såg åt

REKTORS MOTTAGNINGSRUM.

sidan, mötte hans blick. Leendet var totalt försvunnet, skuggorna kring ögon och mun hade kommit igen och i den sorgsna, modlösa blicken låg en skygghet, som gjorde mig ondt. Jag upptog, för att komma ifrån ett obehagligt ämne:

"Har ni något emot att en gång visa mig era arbeten? Om ni ville bestämma en dag —" Han sken plötsligt upp och utbrast i en ton, på en gång tviflande och glad:

"Och det önskar ni verkligen?"

"Det skulle göra mig stort nöje," sade jag. Han såg ett ögonblick på mig, som om han velat granska uppriktigheten af mina ord. Därpå sade han dröjande:

"I så fall... Kunde inte min herre följa med redan i kväll...? Nu!"

"Gärna!" svarade jag. "Om det är lämpligt —"

Han hejdade mig.

"Ja, ni har långt att gå."

"Inte för den skull!" sade jag.

"Jag tänkte nu närmast på er själ!"

"Åh, jag —! Jag får alltid hvila. Förresten sover jag aldrig på efternatten. Vaknar i regeln alltid klockan ett och kan omöjligt

NATIONALEKONOMISKA SEMINARIET.

somna igen. I natt har jag förresten allt för mycket att grubbla på för att kunna somna någon gång... Turbinerna ute vid elektriska kraftstationen tre mil härifrån (jag har just varit och tittat på dem!) ha satt åtskilliga myror i hufvudet på mig... Så det har alls ingen fara! Vill ni vara så god och följa, så passar det utmärkt... alldeles utmärkt. Vi ha inte långt hem — Strax öfver planen, uppför en liten gata —

Jag tackade och observerade nu, huru min vän plötsligt blef rörlig och att, under det han talade, en glimt tändes i hans ögon. Nu var den lille uppfinnaren vid min sida med ens vorden en helt annan människa igen... det var egendomligt att se huru grundligt glädje och sorg verkade här... Då han var glad blef han så förändrad. Ansiktet förnygrades, ögonen fingo en annan glans, skuggorna försvunno, hela hans gestalt nästan bytte om hamn... Nu höll han jämna steg med mig, gick tätt intill min sida, beskref glad och språkligt precis hur han bodde och huru vi skulle gå för att fortast komma dit. Det var ett litet hus, en af kåkarne, som tillhörde "stan" och låg alldeles i backen längst upp. Huset "såg just inte vidare bra ut", men det skulle jag inte fästa mig vid... här skulle han i alla fall inte bo så länge, det var bara för den billiga hyran... snart skulle hela längan rivas, — gatan skulle fram där. Men först måste vi nu rakt fram, öfver torget, förbi bultfabriken (dit skulle han förresten bjuda ut en sinnrik mekanism för kallklippning af spik...) — så utefter esplanaden en bit och därpå upp i gränden. Han skulle inte uppehålla länge alls...

Vi kommo in i hans stuga och en stund efter det min vän tyst försvunnit i ett sidorum hörde jag röster, som trätte, och förnam en kvinnoröst, som sade:

"Är du nu framme igen och besvärar folk! En så'n skälm — — Ber jag dig laga min kaffekvarn, så kan du inte —"

På detta förnam jag min väns svar, undfallande och undergifvet:

"Se så, inte gräla nu... jag skall inte visa mig, bara jag får visa min vän uppfinningarna. Var inte ond —"

En dörr slogs igen med en skräll. Jag drog mig ut. Då mötte jag mannen. Han sade förvirrad:

"Min bästa herre — — låtsas inte att ni hört... jag försäkrar — — det var tråkigt, men... min hustru sofver och jag vill inte störa... jag har projekten därinne — — Förfärligt ledsamt men — — om ni vill vara god och komma igen... en annan gång — —"

Jag kom en annan gång — på våren, när parkerna gingo i grönt och luften var blå. Jag uppsökte huset och knackade på en dörr. En groflemmad kvinna kom och öppnade. Jag frågade efter min vän.

"Han!" svarade hon och strök undan håret. "Han har gått sin väg för längesen."

"Gått sin väg!"

"Han hängde sig — och så godt var det! Ingenting dugde han till. Ingenting ville han göra. Och så, när han inte kunde "finna upp" något, som han sa', gick han sin kos. Adjö me'n! Kan herrn tänka sig... jag hade en gammal kaffepanna — —"

Jag smög mig ut för att få andas och väntade ej på slutet. Det var som om våren mist en del af sitt behag, när jag steg ned från höjderna, och jag nådde staden med en känsla af gråt i halsen.

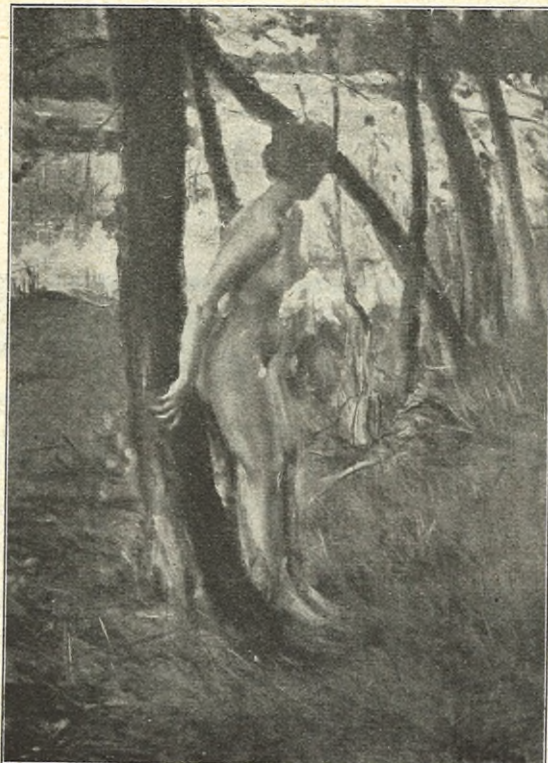
SJÄLFPORTRÄTT.

"En kvinnlig Zorn".

EN FINSK MÅLARINNA, fröken Ingrid Ruin, elev af Zorn, utställer i Claës Hultbergs konsthandel ett antal målningar, som visar att hon som lärjunge varit synnerligen mottaglig för mästarens undervisning.

Hon är helt enkelt en ny Zorn, ehuru i mindre mått och med mindre teknisk djärfhet. Men hon har samma simmiga färg, vare sig hon målar naket eller kullor i brokiga dräkter, liksom mästaren tycker hon om att framställa sina figurer i dubbelbelysning eller låta deras hvita hud lysa ur mörkret, och de intaga gärna de kända attityderna från hans taflor och äro af samma lifsfrodiga ras.

Om målarinnans utvecklingsmöjligheter komma att lida af detta fullständiga uppgående i en mästare af Zorns exklusiva kynne eller ej får framtiden utvisa. I alla händelser har det sitt intresse att i detalj iakttaga en stor konstnärns inflytande på en ung talang, och man vill gärna hoppas, att det en dag skall uppstå något själfständigt ur hennes friska natursinne och rosiga färg.

I DET FRIA. OLJEMÅLNING AF INGRID RUIN.

"Våra butiksbiträden."

"Som man ropar i skogen..."

DET FINNS människor begåfvade med en viss klanderförmåga, som synbarligen njuta af att göra det så trefligt som möjligt för oss stackars biträden. Till er kära Entre-Deux ett litet råd:

Bemöt biträdena vänligt och ni får till er stora förvåning se, att också biträdena kunna bemöda sig om att bemöta er mycket artigt. Ni kan få sitta timme efter timme och underhålla oss, förutsatt att ni är frölig förstås. Ni har säkert godt om tid och tillhör förmodligen den klass, som har allt hvad den kan önska och därför finner misshagligt, om ej alla stå på tå för eder.

Men blif själf, för en enda dag, biträde, om ni visste hur roligt det många gånger är. Jag är fullt öfvertygad om att ni blef nöjd snart nog att konversera med de älskvärda personligheter, som så ofta "tittar in för att se på". — —

Bäst vore tycker jag om det kunde uppfinnas "maskinmänniskor", hvilka ju icke alls vore mottagliga, eller i behof af ringaste hänsyn.

Som alltid bemötte er med strålande ögon och öppen fann och som, när ni själf behagade blott behöfde trycka på därtill lämpliga knappar för att på en gång få höra ett helt kapitel sirliga fraser angående väder och vind, toalettens elegans o. dyl., då kanske ni blef vaken och intresserad.

Men vi butiksbiträden äro blott varelser af kött och blod, i vanliga fall, besittande känslor och ett normalt förstånd.

Vi måste dock alltid spela komedi och äga god mimisk förmåga.

Har ni tänkt på, Entre-Deux, att många gånger då ni står framför en butiksflicka med slö blick och stel nacke, det kan finnas verkliga orsaker, som göra henne likgiltig för ert tröttande pladder och eviga frågande. Hon kanske bär på sorger, bekymmer, af den art, som ni aldrig ägnat minsta lilla tanke.

Nej — lägg bort att klandra och klaga på oss, vi har nog vårt mått rådgadt ändå, försök i stället ni som är så fin och belevad, som varit i tillfälle att se och höra så mycket, att en enda gång också uppträda med en parisiskas chic och elegans, våra slöa ögon skola stråla, våra ord flöda, vi skola uppjuda all förmåga att göra oss behagliga för den alltid så vänliga Entre-Deux.

En af de många underhaltiga butiksbiträden med 40 kr. lön i månaden.

ISBIT.

"Kunden är vår öfverman".

UNDERTECKNAD, en af de många, kanske orättvist angripna beder få upplysa vår kära Entre-Deux om följande. Ett biträde, som i många år stått och trampat bakom disken, kan lära känna människorna. Många äro de som yttra: "Ett biträde har väl ingenting att göra, eller tänka på." Det är orätt sagt. — Att vara skicklig försäljerska är en stor konst, det fordras varukännedom och praktik. Allt måste notas in. —

Och du, kära läsarinna, kommer du in i en affär glad och vänlig, blir du bemött med ett glad ansikte. Du kan komma in, för att kasta och slänga allt hvad som visas dig. Inget är nog bra, inget är nog billigt! Hvad skola vi då göra? — Se glada ut kanske. Nej, man ler inte mot sin öfverman.

"Du skall aldrig le — mot din öfverman, ty han skall strax lära dig bli allvarlig!"

Vi anse köparen eller kunden som vår öfverman. Mångårigt biträde

"PINA."

Damernas Musikblad,

har utsändt första häftet af sin tionde årgång. Af dessa årgångar framgår, att detta musikblad lyckligt förstått att fullfölja det från början angifna syftet att för ett ringa pris gifva hemmen tillfälle lära känna både klassiska och moderna tonsättares alster samt dessutom underhållande salongs- och dansmusik. Bland svenska tonsättare återfinnes en hel del både äldre och yngre.

Den bifogade texten, som i allmänhet bjudes både i form af biografier och strödda drag ur skilda mästares lif, är utan tvifvel till både nöje och bildande nytta samt bidrager att förhöja värdet af Damernas Musikblad.

BÄSTA SNITT
OMSÖRGSFULLESTE ARBETE
PRIMA TYGER & TILLBEHÖR
ERHÅLLAS I DE FLESTA
BARNBEKÄNDNA AFFÄRER I RIKET

Patent. **Hafregryn** och
Hafremjöl

Gyllenhammar
För nervsjuka och blodfattiga
Äro GYLLENHAMMARS pat.
Hafremjöl och Hafregryn ut-
märkta. Tillverkas under lä-
kares kontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmo-
derskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 29 JAN.—1 FEBR. 1911.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord;
strömmingsflundror med pressad pota-
tis; ägg; mjölk; kaffe eller te med
giffel. Middag: Sparrispuré; kokt
piggar med holländsk sås och potatis;
gödkalvstek med legmyer och salader;
mosspudding med biskvier.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord;
hafregrynsgröt med mjölk; omelett i
form; kaffe eller te. Middag: Dill-
kött på fär med potatis; nyponsoffa
med vispad grädd och skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord;
hachis på kalf (rester från söndag) med
stekt potatis; mjölk; kaffe eller te.
Middag: Vegetariansk jordärtskocke-
puré med stekt bröd; gädda stekt i
filéer med pressad potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord;
hafregrynsgröt; pannstek i sill
med potatis; mjölk; kaffe eller te. Mid-
dag: Hönshälsor med ris; lingon-
päron med grädd.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord;
hön i majonnäs (rester från onsdag);
mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärt-
er med fläsk; syltpannkaka.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord;
hafregrynsgröt med mjölk; sillsalad
med skarpsås; kaffe eller te. Mid-
dag: Sjömansbiff; saftkräm med vis-
pad grädd.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord;
stekta ägg med hvetebröd; mjölk; kaffe
eller te. Middag: Panerad fläsk
med potatismos; kakaoris med mjölk.

RECEPT:

Strömmingsflundror (f. 6
pers.). 36 strömmingar, 2 msk. salt,
1 knippa persilja, 90 gr. smör.
Till panering: 2 msk. mjöl (20
gr.), 1 ägg, 1 msk. vatten, 2 msk.
stötta skorpor.

Till stekning: 3 msk. smör (60
gr.) eller 2 hg. flottyr.

Beredning: Strömmingarna rensas,
ryggbenet urtages, den mörka hin-
nan skrapas bort, hvarefter de sköljas
väl, inklappas i en fiskhandduk, bre-
das ut, bestros med salt och få ligga
1 tim. Persiljan rensas, sköljes, klapp-
as in, hackas fint, vrides i en duk
och blandas därefter väl med smöret.
Persiljesmörret formas till en rulle, får
stela och skäres i 18 skivor. Två
strömmingar läggs mot hvarandra med
skinnsidan utåt och en skiva persilje-
smör emellan dem. De doppas först i
mjölet, därefter i ägget, vispadt med
vattnet, och vändas sedan i stötta skor-
por. Flundrorna stekas i smör eller
flottyr 8—10 min. på hvarje sida, upp-
läggs på varmt fat, garneras med per-
silja och serveras med pressad potatis
som frukosträtt.

Gödkalvstek (f. 12 pers.). 3 kg.
kalfstek, 3 msk. smör (60 gr.), 1/2
msk. salt, 6 kryddpepparkorn, 1 lit.
buljong eller vatten.
Sås: 2 msk. smör, 3 msk. mjöl,
köttjus, 1 dcl. tjock grädd, 1 tsk.
kallt smör.

Beredning: Man kan antingen an-
vända kylan, fransyskan eller njurste-
ken. Användes kylan afhugges läggan
vid knäleden, kokas till buljong att
spåda steken med, köttet därpå kan
användas till sillsalad. Steken tvättas
med en duk doppad i hett vatten,
alla hinnor borttagas och steken späc-
kas om så önskas. En långpanna upp-
hettas långsamt, smöret brynes däri,
steken lägges med insidan upp och
insättes i het ugn att brynas. När den
är brynt vändes den, saltas och spädes
med litet af den kokande vätskan.
Den får därefter färdigsteka och öfver-
öses och spädes hvar 10:e min.; till
stekningen åtgår omkr. 2 1/2 tim. Om
steken blir för brun, bör den öfver-
täckas med ett smörbestruket papper.
Köttjusen silas och skummas. Smör och
mjöl sammanfråsas, köttjusen påspä-
des litet i sänder och såsen får koka
under flitig rörning i 10 min. Den
tjocka grädden tillsättes, och såsen får
ett uppkok, hvarefter den aflyftes och
det kalla smöret iröres.

Steken skäres i vackra skivor, som
läggs på varmt serveringsfat och an-
rättningen serveras med legmyer och
salader.

Mosspudding (f. 6 pers.). Gägg-
guler, 2 dcl. sherry, 120 gr. strösocker,
skal och saft af 1 citron, 3 dcl. tjock
grädd, 5 blad gelatin.

Beredning: Äggulorna, vinet,
sockret, citronskal och saft vispas i en
kastrull öfver elden, tills massan bör-
jar sjuda, då kastrullen aflyftes och
vispningen fortsättes, tills krämen är
kall. Grädden vispas till hårdt skum
och nedröres. Sist tillsättes det sköljda
och i ljumt vatten uppblösta gelatinet.
Massan slås i en med kallt vatten
sköljd form och ställes på svalt ställe
att stela omkr. 4 tim. Då puddingen
skall stjälpas upp, hålles formen om-
kring 1/2 min. i varmt vatten. Den
serveras med biskvier.

Omelett i form (f. 6 pers.).
Stufning af kantareller: 1
burk kantareller (1/4 lit.), 2 msk. smör
(40 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1/2
dcl. kantarellspad, 3 dcl. grädd, salt,
hvitpeppar, socker.

Äggstanning: 3 ägg, 1/4 tsk.
salt, 1/4 tsk. socker, 3 dcl. mjölk.

Till formen: 1/2 msk. smör (10
gr.).

Beredning: Kantarellerna klappas
in i en duk, skäras i skivor och frä-
sas i smöret, tills det blir klart. Svam-
pen klämmas upp ur smöret med en
sked. Mjålet fräses därefter med smö-
ret 2 min., kantarellspadet samt gräd-
den tillsätts och såsen får koka 5
min.

Stufningen lägges i en smord omelett-
form och äggstanningen vispas väl samt
hälles öfver.

Omeletten gräddas i ugn och serveras
till smörgåsbordet. I stället för stuf-
ning kan rökt skinka, skuren i tär-
ningar och fräst i smör, eller rifven
ost användas.

Hachis på kalf (f. 6 pers.). 1
kg. kalfstek (rester), 1 msk. fint hackad
portugisisk lök, 2 msk. smör (40 gr.),
3 msk. mjöl (30 gr.), 1/2 lit. buljong,
(kokt på stekbenen), peppar, salt, 1
äggula, 1 dcl. tjock grädd, 1 tsk. ci-
tronsaft.

Beredning: Köttet skäres i tär-
ningar (ej för stora). Löken fräses i
smört och mjölet iröres. Buljongen
tillsättes och såsen får koka i 10 min.
Köttet lägges och stufningen afsmakas
med kryddorna, hvarefter den afredes
med den uppvispade äggulan och gräd-
den. Stufningen får därefter endast
sjuda och citronsaften tillsättes.

Anrättningen serveras med stekt po-
tatis som frukosträtt.

Vegetariansk jordärts-
kockspuré (f. 6 pers.). 1 1/2 lit.
jordärtskockor, 1 litet selleri, 2 lit.
vatten, 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk.
mjöl, 5 dcl. tunn grädd, salt, hvit-
peppar, socker.

Beredning: Jordärtskockorna skraps
och sköljas väl samt läggs i ättik-
blandad vatten omkr. 1 tim., för att
bibehålla sin hvita färg. De påsättas
i kokande, saltad vatten och få koka
tills de äro fullkomligt mjuka, då de
passeras.

Smör och mjöl sammanfråsas, purén
och grädden tillsätts, litet i sänder,
och soppan får koka 10 min. hvar-
efter den afsmakas med kryddorna.
Den serveras med rostadt bröd eller
ostsmörgåsar.

Gädda stekt i filéer (f. 6
pers.). 2 kg. gädda, 2 msk. salt, 1
tsk. ättika, 1 ägg, 1 kkp. stötta skor-
por.

Till stekning: 4 msk. smör (80
gr.), 4 kkp. fiskbuljong (kokt på huf-
vud och ryggen), 2 dcl. tjock grädd.

Beredning: Gäddan fjälas, öpp-
nas, urtages samt sköljes mycket väl
och torkas. Den skäres i filéer och
ryggbenet jämte alla småben borttagas.
Filéerna gnidas in med ättika och salt
och få ligga 1 tim. På hufvud och
ryggben kokas buljong. Filéerna in-
klappas i en duk, penslas med det upp-
vispade ägget och vändas i de stötta
skorpor. Smöret fräses i en aflång
fiskform eller långpanna, filéerna ned-
läggs däri och insättes i ugnen att
få en vacker gulbrun färg. När fisken
är brynt, spädes den med den kokande
fiskbuljongen och grädden och får steka
med lock omkr. 20 min. Stekes den i
långpanna kan en plåt lägges öfver den.

Fisken upplägges på varmt serverings-
fat, såsen hålles öfver, anrättning-

**Stor
Prisnedsättning**

å
**Promenaddräkter, Rockar,
Aftonkappor, Krimmer- och
Plyschkappor m. m.**

A.-B.

NORDISKA KOMPANIET,

Stureplan.

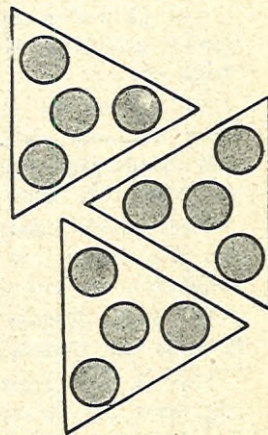
gen garneras med persilja och serveras
med pressad potatis.

Panerad fläsk (f. 6 pers.).
750 gr. magert lättsaltadt fläsk, 1 ägg,
1 kkp. stötta skorpor, 2 msk. smör
eller flottyr.

Beredning: Fläsket skäres i skiv-
vor, svålen borttages och fläskskivorna
bultas väl på båda sidor samt doppas
i det uppvispade ägget och vändas i
de stötta skorpor. En tackjärspanna
upphettas långsamt, smöret eller
flottyn upphettas däri och fläsket
nedlägges samt får steka vackert gul-
brunt på båda sidor. Det upplägges
på varmt serveringsfat och serveras
med potatismos.

ster, och när hon fick veta hvad
han skulle göra och hvarför han må-
ste göra det, tyckte hon synd om ho-
nom och hjälpte honom med lösnin-
gen.

Hur bar hon sig åt?

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 4.

DE TRE TRIANGLARNA.

Pappas lille Marius hade burit sig
illa åt och skulle stå i skamvrån. Men
Marius skrek i högan sky vid tan-
ken på att behöva vistas på ett så
obehagligt ställe. Då sade pappa: Ma-
rius skall slippa skamvrån, men blott
på ett villkor. Du ser de här trian-
garna. Klipp nu ut ur hvar och en
af dem en ny triangel. Då får du
tre nya figurer, som hvar och en
har fyra sidor. Bilda nu af de urklippta
bitarne en enda triangel, lika stor
som de andra och på sådant sätt, att
fyra gråa cirkelar också blifva syn-
liga i den nya triangeln.

Om du löser det problemet rätt, slip-
per du stå i skamvrån. Med dessa
ord blef Marius öfverlämnad af ensam-
heten, endast i sällskap med trian-
garna och en sax. Men i hans unga
hufvud tumlade så många fantasier,
minnen från dagens lekar med kam-
raterna, att han kom till korta med
trianglarna. Men så inträdde stora sy-

Lösning insändes undertecknad med
namn och adress till Red. af Idun
senast den 12 februari 1911. Å ku-
vertet bör angifvas: Pristäfling
n:r 4.

De två första rätta lösningar, som
vid den därefter verkställda gransk-
ningen påträffas, erhålla följande pris:
1:sta pris: en silverbägare eller också
böcker — fritt val — till ett värde
af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till
ett belopp af 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 52.
DE MYSTISKA ORDEN.

Kom ihåg att prenumerera
på Idun!

Joh. Lundström & Co A.-B.

KUNGL. HOFLEVERANTÖR.

RIKS. { 4 27 Skeppsbron 18 22 88
22 20 Strandvägen 17 60 19
20 12 Norr Mälarstrand 22 61 98
74 47 Söder Mälarstrand 30 60 } ALLM.

Vid köp af kaffe bör Ni begära
**SULTAN-
KAFFE,**
som är af öfverlägsen
arom och styrka.

H. G. Söderbergs Imp. A.-B.

26 SKEPPSBRON 26

Varumärke. ALLM. TEL. 25 82, 4 51, 12 82. • RIKSTEL. 5 75, 59 14, 118 12. Varumärke.

Schweizer-Siden tullfritt
t. bostaden!

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört
till klädningar och blusar etc.:
**Crêpon, Duchesse, Cachemire, Messaline,
Côtelé, Eolienne, Shantung, Mousseline,** 120 cm.
bredt, från 95 öre metern, äfvensom broderade blusar
och klädningar i batist, ylle, lärft och siden.
Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till
privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz)
Sidentygs-Export. — Kungl. Hofl.

N:r 1 af
IDUNS
Modellkatalog
för
1911
är
utkommet.
Pris 60 öre.

Vid den företagna granskningen af insända lösningar ha de två först påträdade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa priserna: Första priset: Fr. Edit Gössling, Parkano, Finland. Andra priset: Herr Kurt Böhme, Alfta, Helsingland.

TIDSFÖRDRIF.

ARITMOGRYF.

1	1	7	4	8	6	5
2	4	6	2	4	3	9
3	6	10	11	11	8	3
4	7	4	3	9	12	13
5	9	5	7	14	15	8
6	5	16	4	2	5	3
7	3	4	3	11	5	3
8	17	6	13	7	7	5
9	13	3	18	2	3	9
10	7	5	2	8	5	7
11	19	20	18	9	5	6
12	17	6	4	2	14	4
13	5	6	13	17	8	21

Utbyt siffrorna mot bokstäver. Rätt sammansatta bilda de följande ord: 1) fruntimmersnamn, 2) mansnamn, 3) ärtbart, 4) från landet, 5, grekisk stad, 6) förhör, 7) forskningsresande, 8) adligt namn, 9) den som ej är nämnd, 10) djur, 11) hos fåglar, 12) ett verb, 13) konsten att älska.

Begynnelsebokstäfverna lästa upptrifran och nedåt bilda namnet på en svensk kung och slutbokstäfverna lästa nedifrån och upp likaledes namnet på en kung. E. P.

AKROSTIKON.

- Granar
- Sindal
- Nötter
- Tranig
- Former
- Verser
- Krona
- Aldrar
- Styret
- Vanilj
- Backar
- Odense
- Barren

Bokstäfverna omkastas — i hvarvt och ett för sig — af de 13 orden och dessa uppställas i en annan ordning. Är då den rätta lösningen funnen, gifver begynnelsebokstäfverna ett i Sverige frejdadt namn. Bob.

GÅTCHARAD.

Mitt första af en enhet större
Är endast ganska liten del,
Men uti sig det innesluter —
På papperet — minns jag ej fel,
Ett något som kan innefatta
En mänsklig bild, en ros, en katta,
Ja, till och med en oxe, hel.
Mitt andra — plus ett t — ju gifver
Åt mänskligheten mærg och blod,
Sen, i förbund med halva första,
Den näring fått, tillräcklig, god.
Mitt tredje är ett djur, som ofta
Med annat namn man nämna plär.
Mitt hela: lärogren som säkert
Små svaga hjärnor gör besvär.
Hjördis.

**INITIALUTBYTNINGS-
UPPGIFT.**

- Kulle
- Kviga
- Hummer
- Eos
- Ätlig
- Vanterna
- Bris
- Räfven
- Arom.

Begynnelsebokstäfverna på ofvanstående ord skola utbytas mot andra, och är då den rätta lösningen funnen gifva de nya initialerna namnet på sängerska. Siri.

TREKANT.

1	a	a	a	a	a	b	d
2	d	e	e	e	g	g	
3	g	g	l	l	l		
4	n	n	n	n			
5	o	o	r				
6	r	s					
7	s						

En vacker tandrad

gör till och med ett ansikte, som ej kan kallas vackert, tilltalande och sympatiskt, då däremot de vackraste och finaste drag förlora hela sin charme, om tänderna äro fula och vansköta. Tänderna böra därför vårdas på det omsorgsfullaste och härtill lämpar sig den af talrika läkare och tandläkare förordade **Stomatol Tand-Crème** förträffligt. En tub Stomatol Tand-Crème

kostar endast

60 öre, och borde därför ingen underlåta att begagna **Stomatol Tand-Crème**, som är starkt antiseptiskt och särdeles välsmakande samt rengör tänderna fullständigt, utan att hvarken angripa dessa eller slemhinnorna. Då Stomatol Tand-Crème dessutom är mycket dryg, i det att en tub vid en daglig förbrukning af 3 centimeter Crème räcker i omkring 2 månader, blir kostnaden för en frisk, vacker tandrad blott

1 öre om dagen.

Bokstäfverna omflyttas så, att orden i de hvarandra motsvarande väg- och lodräta raderna blifva lika.
Orden äro: 1) en som arbetar för vår näring, 2) så kan ej en syndig människa vara, 3) ligger öfver ett soligt landskap, 4) mansnamn, 5) blomma, 6) = landtunga, 7) konsontant.
Hjördis.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 3.
ORDSPRÅKSUPPGIFTEN: Lika barn leka bäst: 1) lake, 2) sill, 3) anka, 4) Lisa, 5) kobb, 6) falk, 7) rund, 8) gnat, 9) guld, 10) udde, 11) bukt, 12) rast, 13) blom, 14) fäll, 15) mask, 16) fett.
OMKASTNINGSGÅTAN: Vilhelm Stenhammar — Erik Axel Karlfeldt: Vederöpare, Ingemar, Lorelei, Hypoteksbank, Emmaboda, Lurifax, Murare, Styfmorsviol, Terek, Evelina, Nicander, Havamal, Apostraf, Mänförmörkelse, Makrill, Auckland, Rätträddighet.

SVAR

(Forts.)
N:r 15. För att koka godt kaffe bör man använda en lagom stor kaffepanna, därför att om man kokar lite kaffe i en stor panna blir det icke godt. Vattnets beskaffenhet gör ingenting till saken, undertecknad har kokat godt kaffe af både hårdt och mjukt vatten, den s. k. sumpen kan mycket väl användas af hvardagslag, men den bör kokas af hvar 3:de dag, och pannan väl rengöras med borste och varmt vatten, från allt det oljiga och fetta som afsätter sig upptill i pannan och i locket. En grundligare rengöring företages emellanåt genom att koka ur den med soda. Till extra godt kaffe tages: 1 rågad tesked med kaffe till 1 del vatten, kaffet får aldriig pösa öfver, ty då försvinner det mesta af aromen, glöm ej att lägga på en liten bit klarskinn, låt kaffet smått koka 5 min., håll sedan några droppar kallt vatten i kaffepannan, håll ur »pipen» och låt

det klarna vid sidan af spisel 5 min. Till sist varm väl med hett vatten den kaffekanna hvarti kaffet skall serveras. Följ dessa enkla regler, så erhålles ett godt och välsmakande kaffe.
O. Pr. Pr.

N:r 16. I »Hälsa och skönhet» af Kerstin Wenström finnes ett medel för återställande af förlorad härfärg, som är mycket bra. Recept: Grönt te 60 gr., torr salvia 60 gr. Lägges i en gryta och öfvergjutes med 9 del. kokande vatten. Ett tätt lock lägges öfver och dekokten får sakta sjuda tills den kokat in med en tredjedel. Hälles upp och får stå öfvertäckt i dygn, hvarefter den silas upp och buteljeras. Håret fuktas härmed hvar afton och hufvudsvålen masseras i 10 min. afton och morgon. Fläckar hufvudkudden om håret ej riktigt får torka. När hårtopparna klyva sig bör man klippa dem.
Hermione.

N:r 17. Ett utmärkt recept till fräsväfflor är följande: 1/3 lit. tjock grädd vispas med litet socker till hårdt skum. Sedan röres sakt 16 cl. hvetemjöl, samt spådes först med 16 cl. vatten och sedan med 8 cl. kokhett smör. Under tiden har man väffeljärnet på elden, så att det blir mycket hett, och smörjer det till första väfflan. När gräddningen är slut putsas väfflorna, anrättas högt på fatet och öfverströs med socker.
Recept till munkar: 1/3 lit. sur grädd hopvisas med 12 äggulor, 8 cl. hvetemjöl, 2 skedar stött socker och 2 finstötta kardemummor. Äggvitorna vispas till hårdt skum och nedrörs sist i smeten, hvarefter munkarna genast gräddas i vanlig munkpanna.
Recept till munkar utan ägg: 2 tredjedels lit. god sur grädd uppvisas till hårdt skum och däri röres så mycket hvetemjöl som fordras, sist tillsättes 8 cl. vatten. Munkpannan sättes på elden och smörjes väl med skirat smör; ett skedblad af smeten slås i hvarje hål. Munkarna gräddas på jämn koleld, hvarefter de upptagas och läggas bredvid hvarandra på gräppapper, så att det mesta flottet urdrages. De anrättas högt, när de serveras.
Recept till strufvor: 12 äggvitor och 23 gulor hopvisas; sedan vispas däri 213 gr. socker, 238 gr. hvetemjöl. En stälkastrull sättes på elden med skirat smör eller flottyr och när detta kokar, hålles i sked af smeten i en sprittratt (en vanlig tratt kan äfven begagnas, men det går långsammare). Tratten hålles högt öfver det kokande smöret samt föres fram och åter i ringlar. När strufvan synes gulbrun vändes den nätt, när den är jämnt brun upptages den och lägges på gräppapper, så att det feta urdrages. Anrättas på fat och öfverströs med fint socker.
En annan sats: 8 äggvitor, 1 gula, 238 gr. socker och 187 gr. mjöl. Lika med föregående.
Hermione.

N:r 18. Bland syskolor i Stockholm märkas Karin och Eva Egnér, Sibyllegatan 36; Selma Wahlgrens, Skepparegatan 17. Andra syskolor äro Agnes Holms, Nybrogatan 22—24, 4 tr.; Andra Eneroths handarbetskola, Kardusmakaregatan 8 B. 1 tr. Afgift för kurs i linne- och klädsöm 70 kr.
Margit.

N:r 19. Har er fästman någon färg han tycker om att se er i, så använd den. På unga flickor är väl hvitt vid förlöfning som vid bröllop vackrast. Jag skulle föreslå hvitt kläde, höghalsad, garnerad med silke eller soutachebroderi. För visiterna tycker jag en enkel promenaddräkt är mest passande, i

Täflingspriser.

Enastående urval.
Praktkatalog gratis franko på begäran.

Kungl. Hoffjuvelerare
K. Anderson,

1 Jakobstorg, Juveler, Guld, Söfver.
16 Gust. Ad. torg, Nysilfver, Sthlm.

alla händelser någon dräkt som inte verkar uppvisning. En hustru.

N:r 20. Ett alldeles oskadligt medel är varm tunn hafresoppa. Om ni tvättar er därmed om kvällarna skall ni säkert blifva bättre.
Hermione.

Mer än salvor tror jag hygien och diet hjälper. Håll er hy klar genom god cirkulation och god ämnesomsättning. Tag kalla afrinningar, gymnastisera mornar och kvällar; här några rörelser: armsträckningar å olika håll, tähäning och knäböjning med armföring utåt och uppåt, ryggböjning bakåt och framåt, tämarsch o. s. v. Om ni önskar beskrifning på olika rörelser, skriver jag gärna om ni skickar in en ny fräga. Tag promenader hvar dag. Åt ej fet mat till supén, åt mycket frukt, drick litet kaffe, förtär ej sprit eller kryddor. För toaletten: tvätta er i ljumt vatten om kvällen, gnid in Cold-cream eller Koloderm (honungs balsam) begagna sprit-, glycerin-, rosenvatten, en god tvål om ni tål någon.
Göteborgska 1911.

— Vill rekommendera »Bekymrande flicka» att försöka »Kneipps blodrenande» tös, hvilket jag vet under loppet af några få månader botat åtminstone 2 af mina bekanta från de ryligaste utslag. Något bestämdt medel tror jag icke någon kan gifva er, då själfva roten till det onda ju är så olika för hvar och en.
En hustru.
N:r 21. Äggkräm till bakelser tillagas sålunda: 12 äggulor blandas med 85 gr. hvetemjöl, 85 gr. socker, litet

OXYGENOL
Med Vatesuperoxid
PREPARATEN ÅSTADROMMA
HVITA TÄNDER
FRISKT TANDKÖTT OCH REN
SMÅK I MUNNEN.
A. B. OXYGENOL
STOCKHOLM
Rika Telef. Ö. 221
Allm. Telef. 12898

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets
ställning den 31 Dec. 1910.

Tillgångar.	Skulder:
Kassabehållning	1,615,277: 41
Obligationer	3,395,942: 50
Fastigheter & inventarier... 4,681,087: 52	Reservfond .....
Reverser med hypotek af diverse	47,647,040: —
Vexlar	28,134,300: 42
Kredit- och Kontokurant-räkningar	16,808,746: 30
Hos inhemska banker	679,073: 20
» utländska banker	670,593: 97
Å andra räkningar	2,881,855: —
	Kr. 106,313,916: 32
	Skulder:
Aktiekapital	15,000,000: —
Reservfond	4,150,000: —
Dispositionsfonder	200,000: —
Pensionsfond	101,052: 63
Depositions-, Kapital- och Sparkasseräkningar.....	68,940,742: 08
Upp- & Afskriftnings- och Kontokurant-räkningar ...	8,117,068: 49
Postremissvexlar-räkning ...	1,696,316: 41
Till inhemska banker	1,088,002: 27
» utländska banker	2,333,211: 87
Å andra räkningar	4,677,522: 57
	Kr. 106,313,916: 32

BAST
ÄR
EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TENN-FABRIK

Proton
Koncentrerad ägghvila. Proton har med godt resultat användts vid lungtuberkulos, nervfeber, njurlidande och sockersjuka. Bruksanvisning med hvarje påse. Säljes öfverallt.
En gros: Kronans Droghandel, Göteborg.

Att få billigt kaffe

i dessa dyra tider är en konst, men lyckas om man tager 1/3 vanligt kaffe och 2/3 "KATHREINERS MALTKAFFE", samt noga följer kokanvisningen som står på hvarje påse. Ni erhåller då en dryck som är välsmakande och ej mer än hälften så dyr som vanligt kaffe.

Viadol
TVÅLEN
står på höjden af nutida tvål-industri.
Viadol-Tvålen gör huden mjuk och smidig.
Vid inköp af tvål begär alltid märket **Viadol.**
Viadol
LAGLIGT SKYDDAD

För Damerna.
Genom ständigt användning för hvarje dag af **Crème Simon** och **Crème Simon Tvål** kunna damerna fullt bevara sin ungdoms och skönhets behag. Lämpliga till bruk under alla årstider och i alla klimat göra dessa två utomordentliga toalettmiddel huden mild och behaglig och gifva den en smidighet, en sammetslenhet utan all förförelse på samma gång som de utveckla en angenäm parfymdoft.

Villa Hults Hushållsskola,

belägen vid Kurorten Kneippbaden är sedan hösten 19.0 utvidgad till en Kvinnlig Utbildningskola i ämnen som närmast afse unga flickors utbildning för hemmet och lärarinneexamen. Elever få genomgå Husmoderskurs, Samaritkurs, Kurs i barnavård, samt utbildning till lärarinnor i Huslig ekonomi o. Kvinnlig slöjd. Dessutom meddelas undervisning i valfria ämnen såsom konversation i levande språk af infödda lärarinnor. Sång, Musik, Målning, Modellering Konstindustriella arbeten såsom Gyllenläder, Läderplastik, Träskärning, Vårnad samt Kläd- och Linnesömnad, Moderna handarbeten, Gymnastik och Ridning. Gedigen undervisning. Eleverna bo inom skolan. Referenser af framstående personer. Nästa kurs börjar d. 16 jan. och fortgår 3 och 5 månader. Elever mottages under hela jan. och febr. mån. Priset billigt. Tillfälle till nöjen, sport och idrott. Utförligt prosp. mot porto samt förfråg. besvaras af föreståndarinnan Fröken Ella Hult, adr. Kvinnliga Utbildningskolan Villa Hult, Kneippbaden. Tel. 758.

Ingeniör-Akademi WISMAR a. d. Ostsee
för Ma.kin- o. Elektro-Ingeniörer, Byggnadsingeniörer, Arkitekter. Förutvarande fackskoleelever emottagas.

Nionde häftet
af "Moster Emmas" väfbok, antika, lättväfda mönster i fyra skaff (äfvän användbara till broderi) för mattor, gardiner, möbiltyger bonader m. m. Erh. mot 1 kr. 35 öre i postanv. från Moster Emma. Kneippbaden.

Handväfda Linneväfnader.
Duktyg o. Servietter i damast o. dräll. Handdukar alla slag. Linnelärfter, Näsdukar m. m. köpes bäst och billigast från Gestriklands Linneväveri, Gefle, (f. d. Kungävers Linneväveri). Priskurant gratis och franko.

Praktisk undervisning för unga flickor
i matlagning, bakning, kläd- och llnnesömnad, väfning, trädgårdsskötsel och blomsterodling å egendomen Lilla Torp invid Göteborg. Pris pr månad 75 kr. Närmare meddelar Fru Vega Fagerström, Lilla Torp, Göteborg.

Kurs i Klädsömnad och Llnnesömnad.
Lotten Dahlström.
Holländaregatan 6. Tel. Br. 2 09.
Prospekt på begäran.

Grundlig undervisning i klädnings-söm meddelas af van sömmerska. Dagkurs 10-2. Badstugatan 6, n. b. i porten. (Söder).

Total slutförsäljning.
På grund af ägarens sjuklighet slutförsäljes Broderiaffärens lager till ovanligt låga priser.
Kommendörsgatan 3, Sthlm.

Nyff elektr. batteri.
Räcker 200 timmar, pr st. Mk. 3.50. Prospekt gratis. Alfred Luscher, Accumulatorfabriken, Dresden 23/368.

Sommarkurs i trädgårdsskötsel
för kvinnliga deltagare pågår mellan den 15 april och 15 oktober. Program på begäran.
Adelsnäs Trädgårdsskola, Åtvadaberg.

Skrif efter vårt prospekt angående kursen pr post i främmande språk, stenografi, handelsräkning, minnets utveckling o. s. v.
Modernt Korrespondensinstitut (Afd. K) Helsingborg.

Flensburgs kontrollerade Fjäder och Dun
i plomberade holstervävspåsar är garant för frisk, behaglig, rensprid, arsenikfri vara, torkad och hygieniskt förarbetad. Den enda som för kommer i ett fint, rent hem. Obs! Kontrollsedeln. Säljes till priser från 80 öre till 70 kronor pr kg. af c:a 1.20 återförsäljare, samt, där ej representerad, direkt och fraktfritt från fabriken. Prof på begäran gratis och anvisas första klass försäljare om sådan finnes i Eder närhet.

Flensburgs Fjäderrenseri, Malmö.
(Fabrik grundl. 1889).
FINNES någon välbergad barmhärtig familj som, såsom eget, vill taga en frisk och rar gosse, 7 mån. gammal, af en stackars moder som är oförmögen att försörja honom. Svar emotes tack-samt till »Ung moder, Iduns exp.

Flensburgs Fjäderrenseri, Malmö.
(Fabrik grundl. 1889).

Flensburgs Fjäderrenseri, Malmö.
(Fabrik grundl. 1889).

Prenumerera på Iduns Modellkatalog

Iduns Modellkatalog

grand salt och 1/2 lit. tjock gräde. Massan sättes på elden, allyftes när krämen tjocknat, får ej koka och omröres tills den svalnat.

Att tillverka chokladpraliner är inte så svårt som man kanske tror. Om de inte lyckas första gången, så bli de nog bättre den nästa och man behöver inte göra så många första gången. Man kan använda olika slags fyllningar till dem, t. ex. små bitar kandiserad ingefära eller små kandiserade frukter: vinbär, körsbär utan kärnor, smultron, vindruvor, svarta vinbär. Till billigare praliner kan man använda skallad mandel eller nötkärnor eller kulor trillade af marsipan. Marsipan kan man köpa hos en konditor, men man kan äfvén tillaga den själf. Receipt: 213 gr. sötmandel, däribland några bittra, skällas och stötes i en stenmortel; under stötningen tillslås 3 äggvitor, men blott litet i sänder. När mandeln är fin, iläggas 213 gr finsiktadt socker, litet i sänder. När allt är väl inarbetadt rullar man små kulor af degen, om man vill hafva sådana till fyllning, i annat fall rullas degen ut så tunn som möjligt. Små bitar skäras af i hvilka läggs själfva kärnan, någon frukt eller dylikt, marsipandegen vikes öfver och trillan mellan händerna, som äro lätt beströdda med pudersocker.

Chokladmassan, som uppmjukats på vanligt sätt, får ett uppkok med lika stor vikt del socker. Allt emellanåt låter man en i ättika doppad pensel glida längs kokkärls sida för att sockret ej skall kristallisera sig.

Massan är färdig att användas när en droppe af den hälls på en porslins-tallrik blir fast och styf. Eftersom den flytande chokladen lätt stelnar öfver öppen eld, gör man bäst i att ställa det kärl, som den är i, ned i en annan kastrull med hett vatten och sätta denna öfver ett litet spritkök. Hvarje pralin doppas nu ned i glassyren med tillhjälp af två gafflar och tages försiktigt upp igen. Så breder man ut ett pergamentpapper öfver en plåt eller bäst en marmorskifva och lägger pralinerna där för att torka. De skola läggas hvar för sig, så att de icke vidröra hvarandra. Efter en half dag äro de färdiga att äta. Man kan sedan lägga i små prydliga askar eller korgar och de se då lika fina ut, som om de vore köpta hos konditorn. En sådan liten ask med praliner lämpar sig särskildt bra att gifva en väninna på hennes namns- eller födelsedag, de äro alltid välkomna och så har man ju tillverkat dem själf.

Nr 22. Vänd er till Fredrika-Bremserförbundets byrå, Drottninggatan 51, Stockholm. Hermione.

Nr 23. Plymen lägges i kallt vatten, tvättas därefter i ett par varma tvälvatten, bleks så i litet hett vatten tillsatt med 1/2 tesked syrsalt, hvare plymen ligger i minut. Sköljes väl i kallt vatten, sista vattnet tillsatt med en obetydlig smula bläelse. Klappas i rent linne, ingnides och skakas torr i potatismjöl. Kruvas något med en fruktknif. Signe.

Nr 24. Håll barnets händer rena och putsa dess naglar noggrant. En viktig orsak till att små barn ofta besväras af småmask är den, att de hafva vanan suga på sina fingrar och nedsvälja sedan den orenlighet, som upplöstes af saliven. Ni.

Köp på apoteket hvitlöks-rup, gif en tesked morgon och afton. Slå något ättika i sköljningarna. Fiken.

Mot små mask likasom för stora finns inget bättre än maskför, som man köper på apoteket för 10 öre. Stötes fina och blandas med strösocker eller också kan man blanda det med sirap, hvilket som barnet bäst tycker om. Tag en tesked däraf och ge honom hvar eller hvarannan kväll. Det smakar rysligt illa så han måste ha något godt att skölja ned med. Grädde eller god mjölk är bäst, för socker och mjölk tycker masken om och äter så äfvén fröet, däraf de dö. Så finns »maskkarameller» som han kunde svälja ned någon då och då. Det är ej alls färligt, men är ett alldeles säkert medel. Värmländska.

Nr 25. Jag led i flera år af häftig näsblödning, tidtals ibland flera gånger om dagen. Jag blef lerd genom en läkare att ta en dryg tesked vanligt fint matsalt i ungefär ett half glas vatten att röra om och svälja ned i ett drag. Jag gjorde så flera gånger och det hjälpte var gång, till slut upphörde blödningarna. Värmländska.

Är nog säkrast att hänvända er till läkare, då det möjligen fordrar bränning för att gå öfver. Kanske är blödningen beroende på stigning åt hufvudet och i så fall vore nog ett kallt fotbad på kvällen lämpligt.

Då näsblod redan inställt sig, är en gammal praktisk huskur att lägga en våt kall näsud i nacken. En hustru.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Många insändare. Före jul hade Idun som bekant en diskussion i kvinnornas tidsfråga, då ordet var fritt, men vi kunna ej på nytt ge plats åt de många opponenter och förespråkare som nu önska yttra sig.

Naturv. Vi skola med nöje bereda plats för eder uppsats.

Ännu är det ej för sent att erhålla alla nummer af Idun från årets början, om prenumeration verkställes nu genast.

LAURENTI KOMET-CACAO
Delikat, Närande, Lättsmält.

Överallt ser man svart på hvitt att Laurenti Komet-Cacao är den finaste, den ärocks härlig och kosar endast 45 öre per hektopk.

Säsongs parfym, den förtjusande

Crab-Apple Blossoms.

(Vildäppleblomman)

Generalagent

Hj. Olán, Stockholm.

Damer.

Världsfirma i Té

antager sjuksköterskor, lärarinnor och andra damer öfver hela Sverige som agenter eller för upptagande af order i familjer mot oerhörd hög provision. Tëet är mycket lätt att sälja. Har man en gång smakat detta, kan man aldrig dricka något annat te, och kunna energiska damer förtjäna emellan 1,000 och 5,000 kr. pr år.

Begär genast prof och prospekt från ensamörsäljare i Skandinavien under märke "Himalajatë", Sven-ka Telegrambyråns Annon-afdelning, Göteborg.

Blommor från Mälardalen.

Insänd nu eller hvilken årstid som helst i krona eller mera i frimärken eller postanvisning till Trädskolan, Enköpings 3, så erhålles omg. en kartong friska blommor och grönt, passande till namns- och födelsedagar. Gifvarens visitkort kan biläggas.

Lidingö Privatsanatorium för lungsjuka.

Från Stureplan 20 min. med spårvagn o. färja. Härligt läge. Modern inredning. Förstk assigt kök. Plats för 17 patienter. Inneh. Fröken Sigrid Gustafson. Postadr. Lidingö, R. T. Lidingö 244. A. T. Lidingö 134. Prospekt på begäran. Referenser: Professor J. Wärn, Dr. B. Buhre, Dr. N. Arnoldson.

Annonsera i Idun!

De bästa tvättmedlen:

Diamant-såpa tvål tvättpulver

Göra tvätten bländande hvit. Minska arbetet. Öka trefnaden. Happachs Såpfabriks A.-B., Malmö.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BARNSKÖTERS KOR, utbildade, erhålla anställning genom Arbetsförmedlingen. Regeringsgatan 113, ing. E. Expeditionstid kl. 1-3 e. m. Rikstel. 4047. Personlig inställelse. Betyg böra medhafvas.

MEDELALDERS hushållerska, som är väl hemma i matlagning samt kan med omsorg, pålitlighet och ordning sköta ett ungarhushåll där tvenne tjänarinnor finnas, erhåller fördelaktig anställning om goda rek. och betygs-afskrifter kunna insändas till Klädesfabriken i Karlskrona.

SLÖJDLÄRARINNOR! Tillfölje sjuk-sjukdomsfall är platsen som föreståndarinnan för slöjdförmedlingen vid Kv. Slöjd- och Hushållsskolan i Tollarp (Skåne) ledig att sökas före jan. månads utgång. Kompetens: skicklighet speciellt i väfnad samt förmåga att praktiskt och energiskt leda arbetet vid skolan. Lön 670 kr. pr år, fri bostad m. m. Tollarp den 9 jan. 1911. STYRELSEN.

BILDAD barnkär flicka erhåller plats i ämbetsmannafamilj med 5 barn i åldern 4-13 år. Sökande bör vara van vid sömnad och husliga sysslor. Svar åtföljt af rek., foto. och löneanspråk till »Fru E. X.» Södertälje p. r.

KOKERSKA. En ordentlig, fullt kunnig kokerska, van vid såväl enklare som finare matlagning och bakning får i febr. bra plats i god familj på landet i Dalarna. Alla bekvämligheter finnas. Svar med uppgift om ålder, betyg från föregående platser samt löneanspråk till »Fru 1911», Iduns exp.

HUSFÖRESTÄNDARINNA sökes att förestå hushålet för medelålders ungar, som bor vid större fabrik i södra Norrland. Personen i fråga skall vara fullt kompetent i matlagning samt i skötseln af ett bättre hem. Platsen kan tillträdes i januari. Svar helst med fotografi som genast återsänds till »Husföreständarinnan», under S. Gumali Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

I ett godt hem på landet finnes till följd af sjukdom plats för en bättre, anspråkslös och barnkär flicka, ej från stad, 25 å 30 år, som tillsammans med husmodern vill sköta alla i ett hem förekommande göromål; jungfru finnes ej. Familjen består af 3 personer däraf ett barn. Anses som medlem af familjen. Lön 15 kr. i månaden. Svar med foto. till »Godt Hem», Skurup p. r.

HUSHÅLLERSKA eller husmamsell önskas till den 1 maj i disponentfamilj i Norrland. Den sökande bör vara skicklig i fin och enkel matlagning, bakning och dyl. samt kunna förete goda betyg från fina platser. Svar med rek., foto. och löneanspråk under adr. »Maj 1911», Iduns exp.

BARNMORSKA erhåller plats inst. 1:sta april inom Abilds socken (Hallands län). Kontant lön 300 kr. jämte förtätn-ersättning samt fri bostad och vebränd. Ansökan före 20 febr. Bild Arstad d. 18 jan. 1911. KOMMUNALNAMNDEN.

FRISK och arbetsam, bildad flicka (ej skånska), kunnig i hushållsgöromål, handarbete och sömnad samt villig att deltaga i alla förekommande sysslor kan få plats i ämbetsmannafamilj till hjälp och sällskap åt husmodern. Svar med foto., betyg och nödiga upplysningar i öfrigt till »Hem», Lund p. r.

BILDAD flicka, kunnig i matlagning erhåller plats i febr. i 2 personers hushåll (utan jungfru) på landet nära Sthlm. Svar till »Officersfamilj», Iduns exp.

BÄTTRE anspråkslös flicka kunnig i enklare matlagning, villig åtaga sig ett hems skötande, ej gröfre göromål, erhåller genast plats i två personers hushåll (damer). Rek. jämte foto. och åldersuppgift sändas till »S. E.», Gnesta p. r.

I 3 pers. hushåll på landet finnes nu genast plats för en enkel och anspråkslös musikalisk flicka, villig att deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Svar till »Ankefru», Iduns exp. f. v. b.

I villasamhälle,

Stockholms närhet, i tjänstemannahem får, som medlem af familjen där jungfru finnes, bildad hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning, sömnad o. s. v. plats. Vid. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm.

Iduns Modellkatalog

Förestånderskeplatsen

vid vår tvättanläggning är ledig till ansökan. Betyg, rekomm. och foto. jämte uppgift om ålder och löneanspråk insändes genast till Åtvidabergs Tvättanläggning, Åtvidaberg.

I tjänstemannahem

i Uppsala. 2 pers. hushåll, herre och fru, får bildad enkel hushållsvan flicka plats som medlem af familjen, att tillsammans med husmodern sköta hushållet. Hjälp till tvätt och en gång i veckan samt rengöringar. Vid. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

Sjuksköterskeplats

vid Epidemiskhuset i Falun är ledig. Närmare upplysningar lämnas af stads-läkaren dr M. Ardell, Falun.

Plats som föreståndarinna

vid Kristianstads fattigvårdsanstalt är ledig den 24 inst. april.

De huvudsakligaste åliggandena för platsens innehafvare äro, att öfvervaka och ansvara för matlagningen samt att leda de kvinnliga hjonens arbeten, hvarför fordras dels kunskap i enkla matlagning och dels att kunna bemöta underlydande på ett lugnt, bestämdt och humant sätt. Lön 400 kr. kontant jämte fri kost, bostad, eldbrand och lyse. Platsen tillätses med 3 månaders ömsesidig uppsägningsskyldighet.

Ansökningar, åtdöjda af frejdebetyg, tjänstebetyg och rekommendationer, emottagas af fattigvårdskontoret till och med den 5 inst. febr.

Kristianstad i jan. 1911.

PLATSSÖKANDE

UNG bättre flicka som genomgått husmodersskola och för öfrigt är kompetent att sköta alla inom ett hem förekommande göromål, önskar plats i familj som hjälp och sällskap eller att förestå ett ungarhem. Goda rekomm. kunna erhållas. Svar till »Ung flicka 1911», Falköping p. r.

I en ämbets- eller tjänstemannafamilj önskar en bättre praktisk flicka plats som hjälp och sällskap. Tacksam för svar till »Ostgötska», Skenninge p. r.

FLICKA af god familj önskar mot fritt vivre plats i ett godt hem, där hon under vänlig husmoders ledning får deltaga i alla de göromål som förekomma i ett bättre hem. Önskar anses som familjemedlem. Svar till »23 år», Stenstorp p. r.

PLATS att förestå hushållet för ensam bättre herre eller mindre hushåll önskas fr. 1 febr. af hushållsvan flicka af god familj. Svar till »E. E. 23 år», Kristinehamn p. r.

26-ÅRIG BILDAD FLICKA önskar plats till 15 febr. som hushållsbiträde i större godt hem eller pensionat på landet. Kunnig i matlagning och sömnad. Närmare upplysningar å Stockholms Uthyrningsbyrå, Kungsträdgårdsgatan 12.

TVA systrar önska plats som barnsköterska och husjungfru på landegendom, helst i närheten af Stockholm. Har genomgått Barnvårn. Betyg och rek. från förut innehållna platser finnes. Svar med uppgift om lön till »17 och 20 år», Stenkullen.

25 ÅRS ALLVARLIG FLICKA af god familj önskar plats som husmoders hjälp i bättre familj. De bästa betyg och rekomm. finnas. Svar tacksamt till »Förfölvad», Eskilstuna p. r.

VÄRDINNE eller husföreståndarinneplats sökes af fullt kompetent, fint bildad, musikalisk 29 års flicka. Van att handhåva barn. De finaste betyg och bästa ref. finnes. Svar under adr. »Glad och solig vår», Iduns exp.

PLATS till våren önskas som hjälp och sällskap eller som husföreståndarinna i liten familj. Svar till »47 år», Malmö Västra st.

UNG sjuksköterska, äfven kunnig i litet massage, önskar till våren medfölja sjuklig herre eller dam utomlands. Svar emotes tacksamt nu genast till »E. W.», Iduns exp., Sthlm.

BILDAD medelålders dam med förmåga och mångårig vana att sköta ett bättre hem önskar plats som husföreståndarinna. Bästa betyg och rek. Svar märkt »Helst landet», und. adr. S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm f. v. b.

EN 30-årig dam af god fam. önskar plats som sällskap eller att sköta hushåll. Är något musikalisk, behärskar fullkomligt tyska språket, äfven engelska, är resvan. På lön fastes mindre afseende, om godt hem erhålles. Svar till »Hushållskunnig A. E. S.», Iduns exp.

UNG flicka, som genomgått Vinslöfs Slöjd- och Hushållsskola, önskar plats snarast möjligt i godt hem som husmoders hjälp där jungfru finnes. Vid lön fastes mindre afseende. Rek. gen. Föreståndarinna för Vinslöfs Slöjdskola. Svar till »Familjemedlem», Rögge p. r.

UNG flicka önskar den 1:ste eller 15 febr. plats i familj, som barnfröken eller som sällskap och hjälp. Är kunnig uti sömnad, finare handarbeten och konstväfnad. Önskar anses som familjemedlem. Svar till »20 år», Iduns exp.

Kvinnliga platssökande och lediga platser

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de flesta annonsbyråer i riket eller insändas direkt till

Iduns Annonskontor, Stockholm.

LÄRARINNA, musikalisk, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik, söker plats. Goda betyg. Svar »Barnkär-Enkel», Sv. Telegrambyrån, Stockholm.

18-ÅRIG SKANSKA, som genomgått 8-kl. läroverk samt hushållskurs och som ämnar fortsätta vid Uppsala Fackskola önskar för rekomm. plats i god familj på nyåret. Svar till »Anspråkslös», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD FLICKA önskar mot fritt vivre komma i godt hem för att lära hushåll. Är villig biträda med skrifögöromål. Snart svar emotes tacksamt »Förfölvad», Södertälje p. r.

I närheten af Stockholm önskar 25-årig flicka plats (först i mars). Kunnig i alla husliga sysslor. Familjemedlem. Svar inom 8 dagar till »Arbetsam», Iduns exp. Sthlm f. v. b.

BARNSKÖTERSKA, 22 år, med fina betyg söker plats genast på herregård hälst. Lidköpings Plats-Byrå, Lidköping.

UNG, bildad tyska önskar plats i fin svensk familj, där hon kan vara till sällskap och nytta. Svar till »L. D.», Iduns exp.

ENKEL, gladlynt flicka, önskar plats i familj eller hos ungherre. Mycket intresserad af husliga göromål. Någon lön önskvärd. Svar till »A. W. N. 1911», Allm. Tidningsk. Gust. Ad. torg. BARNSKÖTERSKA, äldre och plikt-trogen söker plats i godt hem, helst upptät landet. Svar omedelbart snarast till »E. L. 1911», Arlöf, Skåne.

ELEVPLATS till sinnessjukhem eller annat sjukhem sökes af en ordentlig och arbetsam flicka mot fritt vivre och kostnadsfri utbild. Goda bet. från föregående anställning. Svar till »Plikt-trogen», Sv. Telegramb., Sthlm.

EN flicka af god familj, van vid alla inom ett hem förekommande göromål och som genomgått fackskolan för huslig ekonomis specialkurs, önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Lön önskas. Svar till »N. 22», Dannemora p. r.

BILDAD 20-åring med god öfning i alla husliga sysslor, särskildt matlagning, önskar snarast möjligt plats att sköta mindre hushåll. Tacksam för svar hvilket ställes till »Ordning», Iduns exp.

FÖRLOFVAD FLICKA af god familj önskar plats på landegend. som hjälp i hush. Har praktik från hemmet. Gärna en mån. utan lön. Svar till »Små-ländska», und. adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

UNG, bildad, musikalisk, som längre tid vistats i tysk pension samt genomgått hushållssk. önskar plats i fin familj som sällskapsdam. Lön önskvärd. Svar till »Familjemedlem», Sydöstra Sveriges Annonbyrå, Karlskrona.

EN 18 års flicka, som genomgått Kristinehamns Pr. Hushållsskola, önskar plats omkring 1 mars. Svar till »Signe», adr. stationsföreståndare K. Andersson, Möckhult.

HUSHÅLLSVAN, bättre, enkel flicka önskar plats i familj som husmoders goda hjälp inom ett hem förekommande göromål. Svar »M. L.», Fagerås p. r.

ENSAMSTÄANDE ung fru önskar plats som sällsk. o. föreläserska hos ensam dam. Svar till »A. W.», Norrköping p. r.

UNG, anspråkslös flicka önskar plats i finare familj. Villig deltaga i förekommande göromål. Vid lön fastes inett afseende. Familjemedlem. Svar till »22», Molkom.

20-ÅRIG anspråkslös barnkär flicka, som genomgått Kindergarten, önskar plats i godt hem att sysselsätta barn samt hjälpa till med förefallande göromål. Svar till »Godt hem», Box 34, Mjölby.

LÉGITIM gymnast önskar snarast pl. En vinters praktik i utlandet. Svar till »Norrändska», Björkebo, Jerfö.

FLICKA 29 år kunnig i matlagning önskar plats i liten fam. som medlem eller hos ensam dam eller herre. Svar till »Matlagning», Iduns exp. f. v. b.

UNG flicka önskar plats som guvernant att läsa med mindre barn. Undervisningsvan. Svar till »Musikalisk», Töreboda p. r.

25-ÅRIG PRÄSTDOTTER, som under 2 mån. deltagit i sjukvård på lasarett, önskar plats som vårdarinna hos sjuk dam eller herre. Rek. af läkare. Svar med uppg. om löneförm. o. fordr. till »Sjukvård 1911», Jönköping p. r.

BILDAD 19-årig flicka som har ansökan inne till Uppsala Fackskolas lärarinne-kurs i landthushåll, önskar under en duglig husmors ledning deltaga i ett verkligt land hushålls a. l. a. syss. or. Har genomgått 8 kl. läroverk och hushållsskola. Svar till »Verklig praktik», Kils-mo p. r.

I godt hem sökes plats af bildad, enkel, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning m. m. Goda rek. Svar »Arbetsam-Villig», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

Kvinnlig trädgårdselev med betyg från Agdatörps och Nääs trädgårdsskolor önskar plats. Löneanspråk 25 kr. i mån. jämte fritt vivre eller enligt öfverenskommelse. Svar till »Arbetsam», Iduns exp.

Kvinnlig gymnastikdirektör önskar plats nu genast. Svar till Post Box. 12, Örebro.

Exam. kvinnlig sjukgymnast önskar plats vid badort eller i familj. Svar till »M.», Gumælii Annonbyrå, Malmö f. v. b.

Till ett trefligt hem önskar ung frisk flicka komma för att som husmoders hjälp deltaga i hvarjehanda inom hemmet förekommande sysslor. Har genomgått elementarskola och handarbetskola; är barnkär. Svar till »21-åring 1911», Iduns exp.

I trefligt hem i Dalarna emottages gäster. Godt bord. Pris kr. 3:50 pr dag. Ref. Tibble Pensionat, Leksand.

WÄSBY Sjuk- och Hvilohem, 5 min. prom. fr. Wäsbys station, mottager nervsjuka och klena till moderat pris. Läkare inårh. Ex. sköterska. Allm. Hamn-marby 36.

PARIS. M.me Segol. 141 Boulevard S:t Michel. Pension de famille. Trefliga rum. Godt bord. Utsikt öfver Jardins du Luxembourg. Ref. Pastor Rehnström, 8 rue Logelbach, Paris. Fil. kand. Emmy Helander, Falköping.

PARIS. I fransk familj, boende i villa med trädgård, badrum, telefon, piano etc., några minuters väg från Paris finnes tillfälle till utmärkt inackordering för ung svensk eller svenska. Undervisning i franska kan gifvas. För närmare upplysningar och ref. tillskrif arkitekt C. E. Wiklund, Nyköping. I godt hem på landet mottagas friska, unga flickor som hushållselever med tillfälle till lektioner i tyska, musik och knyppling. Pris pr mån. 60 kr. Svar till »Södra Norrland S.», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

HUSHÅLLSELEVER och andra unga damer erhålla god inackordering på naturskön vid barskog och sjö belägen egendom i Södermanland. Ungdom finnes. Svar till fru Torä Anander, Dalby, Bettna, Rikstel.

HUSHÅLLSELEVER mottagas af vackert och hälsosamt beläget hem. Praktisk undervisning i matlagning m. m. Inackorderingar emottagas äfven, pris 65 kr. pr månad. Svar till »Officers-dotter», Malinshall, Alvesta.

FÖR ungdomar intresserade af sport samt för dem (ej bröstklena) som önska lugn och hvila, finnes rum på längre eller kortare tid. Intresserade göre förfrågningar till Margareta Erikson, Myckelgård, adr. Mörsil.

På naturskönt belägen egendom i Värmland erhålles inackordering, särskildt lämplig för dem, som äro i behof af hvila och stillhet. Skog, sjö, piano, tel. Fru Ingeborg Sandberg, Norra Viken, Molkom.

FÖRLOFVAD flicka önskar 1:sta febr. komma i prästhem eller bättre hem på landet där tillfälle gifves för vidare utbildning i matlagning och ett bättre hems sköande. Vilig att första mån. betala för sig. Svar till »Duglig vårdinna», Iduns exp.

GOD inackordering erh. i trefligt landthem (herregård) i norra Småland. Naturskön trakt. Skogrkt och högt läge — 250 mtr. ö. h. Adr. Fru Ch. Wick-bom, Gransbo, Tranås.

ENGELSKT hem i Dalarna. Hög skogs-luft. Härlig natur. Hemtrefnad. Tre infödda engelsmän under julen. Lektioner, om så behöfs. Miss Young, Snöån, Ludvika.

Bad Harzburg, Villa Anna. Ewang. hushålls- och skolpensionat för flickor i ålder 12-14 år, äfven för utländingar. Familjelif. Grundl. huslig och vetenskaplig utbildning. Godt kök. Utm. lärarekrafter. Tyska, engelska och franska lärarinnor. Massivt hus i stor trädgård. Pris pr år 1,000 Mk inkl. undervisn. och språk. Ref. och ill. prap. på begäran från föreståndarinnan Frau L. Kornemann.

Rom. Pensionat Bloch, Via Gregoriana 42. Centralt. Bad. Sol. Terrass. Storartad utsikt. Moderat pris.

För nervsjuka.

Lugnt hem i vacker trakt af Småland. God vård. Moderata priser. Josefina Göransson, exam sjuksköterska. Adress Ryssby

Dresden A. Nürnberger Strasse 52. Familien-Pensionat för junge Mädchen. Beste schwedische Referenzen.

Gossar och flickor för hvilka — jämte landtvistelse — önskas elementarunderv. eller förbered. för realskolex., mottagas i goda hem vid Privata Realskolan, Kungsör. (Mycket goda ref.)

Inackordering

Önskas för en äldre herre med något behof af vård och tillsyn i landthem med frisk skogsnatur. Svar med prisuppgift till regementspastor Malmberg, Norrköping.

Inackordering

Önskas af ung fru, i vacker trakt å större herregård med ungdom och lifligt umgänge. Möbler till ett rum önskas medtagas. Svar med prisuppgift till »Trefnad», Karlskrona p. r.

Efter nu avslutad inventering börjar från och med Måndagen den 30 Januari i vår försäljningslokal

18 REGERINGSGATAN

Realisationen

af största delen där befintliga lagret

BARNKLÄDER

Flick-Kappor, vinter- & sommar-,
Flick-Koftor, vinter- & sommar-,
Flick-Klädningsar, ylle & bomull.
Goss- & Flickblusar, ylle & bomull.
Goss-Paletåer, vinter- & sommar-,
Goss-Kavajer, vinter- & sommar-,
Goss-Dräkter, ylle- & bomull.
Goss-Benkläder, ylle- & bomull.
Kjol-Dräkter, ylle- & bomull.
Ylle-Koftor, Ylle-Koltar, Underkjolar, ylle & bomull.

Strumpor, svarta & kulörta.
Förkläden, goss- & flick-
Spetskragar, Haklappar & Servietter.
Linne-Underkläder.
Damasker, Damask-Benkläder.
Skodon, Tofflor.
Muffar, Boor, Hattar, Bahytter.
Matrosmössor, Yllemössor.
Näsdukar, Skärp, Hängsien.

Allt till oerhördt låga priser!

jämte

Ett parti TYGER.

Bomullstyger..... från 0:30 pr mtr.
Klädningsstyger, ylle, dubbelbreda ..... » 0:75 »
Sommar-Kapptyger, 130 cm. breda..... » 1:50 »

Försäljningen sker endast mot kontant betalning. — Order till landorten expedieras endast mot efterkraf. — Priserna äro bestämda samt å alla plagg utsatta.

M. BENDIX' A.-B.

18 Regeringsgatan 18.

OBS! Realisationen pågår endast i vår försäljningslokal 18 Regeringsgatan fr. 9 f. m.—5 e. m.

Konungariket Sachsen.
Technikum Mittweida
 Rektor: Professor A. Holz.
 Högre tekniskt Läroverk för elektro- och maskinteknik. Skilda afdelningar för ingenjörer, tekniker och verkstätere. Elektrot- och maskinlaboratorier. Instruktions-verkstäder.
 86:te Läsåret. 3610 studerande. Program etc. kostnadsfritt gen. Sekretariatet.

En god plats
 kan man tillförsäkra sig genom att utbilda sig ordentligt till stenograf och maskinskrifvare. Fullständig utbildning genom 3 mån. kurs.

Stenografbyrå
 (Sveriges Centralinstitut för stenografi och maskinskrifning).
 Regeringsgatan 31, Stockholm.

Doktor J. Arvedsons kurs
 Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom Dir J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Kurs i massage
 och sjukgymnastik (sommarskurs) börjar vid professor G. Unmans institut, Brunkebergsgatan 9, Stockholm, d. 15 Mars. Begär prospekt.

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar 10 Sept. Prospekt gen **kapt. J. Thulin, LUND.**

Dr. Heims
Laxin-Konfekt
 välsmakande Fruktbonbons
Idealiskt Afföringsmedel.
 Erhålles å hvarje apotek. 1 Kr. per ask.
 Generalagent: Hiramans Droghandel, Göteborg.

Oatine är idealiskt af en ren, snövit o. varaktig Crème. Oatine aflägsnar reformar o. hudrodnad och rensar porerna från smuts. Vid rationellt bruk blir huden klar och vacker. Oatine puder, tvål o. balsam. Tillbakavisa dåliga efterapningar och mottag endast Oatine i hvit burk med grönt lock. The Oatine Co., London. Oatine finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11 och Drottninggatan 63, Sthlm.

ROYAL WINDSOR.
 Öfverträffligt medel för återställandet af grått hår till dess naturliga färg. Pris kr. 5.—. Franska Parfymmagasinet, Drottninggatan 21, Stockholm.

Damhårarbeten.
 Peruker, Benor, Flåtor, Länkar m. m. tusental. Obs! Vi signera ej postpaket med "Hår". Herr o. Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgatan 58, Stockholm.

OBS! Damhårarbeten. OBS!
 Alla slag, billigt pris, äfven eget hår omarbetas, reell behandl., illustr. priskur. gratis i förselg. bref. Göteborgs Damfrisering, Fru Ella Gabrielson, Götabergsgatan 2, Göteborg.

IDIOTER
 finnes i tusental, hvarpå kan detta bero? Jo, barnen hafva ej i tid blifvit botade från Engelska sjukdom som börjar mycket olika t. ex. nattoro, bristande aptit, retligt lynne, allmän svaghet. Fullständigt botemedel efter mycket gammalt recept erhålles från Fredrika Myrbäck, Lärbo.
 Att vår dotter vid 4 års ålder blifvit fullständigt botad från Engelska sjukdom genom fru Myrbäck's medicin intygas. Kräklingbo i januari 1911.
 Arvid Jacobson, Kronolänsman.

CARLSSON'S AKTIA
TALLBARRSOLJE-KARAMELLER
 Tillverkade af vår prisbelönta AKTIA TALLBARRSOLJE och prisma socker-fines och tillgå å alla apotek samt i de flesta affärer.
 A. B. APOTEKARE ALFR. CARLSSON ENKAS TALLBARRSOLJEFABRIK JÖNÖPING-SWEDEN
 PRIS 50 ÖRE

OLAUS OLSSONS KOLIMPORT.
 • AKTIEBOLAG •
 — Etableradt i Stockholm 1880 —
1:a Anthracit

Hushållskol Cokes Briketter
 Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36, 3 93. Rikstelefon 179, 66 10.

HERBA-TABLETTER
 Förmämsta medel mot hosta och heshet, några få tabl. häfva och lindra omedelbart starka förkylningar i respirationsorganen. Säljes öfverallt i päs. å 25 öre, lyxaskar 35 öre äfven på apoteken. Enda tillverkare: Ericson & Rabenius, Gefle.

Sommar- & Vinterkurorten
BORG
 Utmärkta pensionat och inackorderingsställen. Hel inackordering fr. 1.75 pr dag. Läkare: Dr W. Bergwall. Prospekt från kamrerarkontoret.
KNEIPPBADEN, NORRKÖPING.

Etablerad 1847.
Allcock's Plåster
 Världens Mest Betydande Utvärtes Läkemedel.
 Smärtor i Ryggen. Intet plåster kan jämföras med Allcock's. Förmår starka klena ryggar mer än någonting annat.
 Smärtor i Sidorna lindras hastigt af Allcock's Plåster på samma gång som det stärker sidan och återställer energien.
 Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Sedan mer än 60 år tillbaka har det varit ett allmänt känt läkemedel för all slags värk och smärta. Kan påläggas hvarhålst, smärtor finnas.
 Skulle Ni vara i behof af ett piller, Fullkomligt vegetabiliska.
 TAG DÅ UTAF **Brandreth's Piller** (Est. 1752.)
 Vid förstoppning, gallsjuka, hufvudvärk, svindel, dålig matsmältning etc. FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.
ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

OBS! Snabbtändande veckor!

CLARA LJUS
 Clara Stearinljusfabrik, Lars Montén, Stockholm.
 Annonsera i Idun!

Det är obestridlig fördel
 att i samma lokal höra tonskillnad bland största lager svenska och utl. Pianino, Flyglar, Orglar, Auto-pianino från kungl. hof. Billberg, Lundholm, John Pettersson, Engström, Baumgardt, Ibach m. fl. hos **Dahlströms Orgel- & Pianomagasinet.** Drottninggatan 68 Stockholm. Priskurant sändes franko.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER
 Rikhaltiga variationer. Begär pris. Tidaholms Bruk, Tidaholm. Kungl Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Beridarebansgatan 17, STOCKHOLM.
Flåtor
 samt alla damhårarbeten fås bäst och billigast från Institut Recamier, Gust. Adolfs torg 69, Malmö.

Brunkebergers-Teatern.
 Bästa programmen. Bästa lokalen.
 Alltid och endast nyheter!
 Öfvertyga Eder sjäfl!

Målarskolan, 38 Smålandsgatan 2 tr. Tel. Brunkeb. 62. Undervisning i Akvarell-, Porslins-, Oljemålning, Gyllenläder, Läderplastik m. fl. ämnen. Lager af porslin, materiel för målning. Porslin emottages till bränning. Emma Nordberg. Augusta Peterson.

Kvinnliga Gymnastik-Sällskapets öfningar
 å Kungl. Gymn. Centralinstitutet (Hamngatan 19).
 Måndags- och Torsdags-afdelningen för dem, som förut deltagit i gymnastiska öfningar började Måndagen den 16 jan. kl. 8,15—9 e. m. Ledarinna Fröken Elsa Svensson.
 Tisdags- och Fredags-afdelningen för nybörjare begynte Tisdagen den 17 jan. kl. 8,15—9 e. m. Ledarinna Fröken Maria Nilsson.
 Anmälningar mottages å nämnda tider och dagar under jan. månad. Till mindre bemädlade utlämnar Sällskapet kostnadsfritt gymnastikdräkter.
 Terminsavgift kr. 1.25. Styrelsen.

Vid privat hem för sinnesslöa barns vård med utmärkt läge och hälsosam luft finnes platser lediga för 2 barn. Moderata priser. Hemmet står under Medicinalstyrelsens kontroll och har till läkare doktor W. Lubr. Vidare meddelar föreståndarinnan Fröken Maria Karlson, Majgården, Gnesta. Rikstel. 120.

Husmoderskolan Hemmet
 för bildade flickor. Mest praktiska och grundliga utbildning. Prospekt g:m Anna Gyllenspetz, född von Holten, Drottninggat. 67, Sthlm. Riks 183 84.

Birgitta-Skolan,
 Regeringsgatan 19—21, Stockholm.
 Fullständig utbildningskurs i klädsömnad med afgångsbetyg efter 6 månader. Lektioner i konstbroderi, spetsömm och knyppling. Färdiga och påbörjade textilarbeten. Prospekt på begäran. Tel.: Allm. 152 35. Riks Norr 504.
 Föreståndarinnor Emmy Kylander, Elisabeth Glantzberg.

Kurs i klädsömnad. Elever mottagas dagligen kl. 11—5. Upplys. i skolans lokal, Grefgatan. 57. Allm. tel. 224 53. Aftonkurs två gånger i veckan. Prospekt på begäran. Selma Wahlgren.

Lektioner i llnnesömnad,
 (äfven blusar, barnkläder m. m.)
 Praktisk metod, utan träckling. — Hvarje elev disponerar en symaskin Stockholm: Sibyllegatan 36, 4 tr. (hörnet af Karlavägen) Riks 35 30. Allm. 210 04 Malmö: Fersens väg 2, 3 tr. (hörnet af Regementsgatan). Riks 44 90.
Karin Egnér. **Eva Egnér.**

Är Ni nervös?
 Köp då i närmaste bokhandel eller direkt från oss **Enkronasboken**
"Nervositeten bortarbetad på två timmar"
 Af Harry Bondegger.
S. G. U. Förlags-Aktiebolag, Beridarebansg. 19, Sthlm E.

Vill du som gammal ha ditt hår kvar?
 Använd Javol som ung!
JAVOL
 håller vid regelbundet bruk huvudbotten ren, fri från mjäll, antiseptisk, väl ventilerad och förlänar förfriskande stimulans åt de där under liggande hårrötter, hvilket är huvudprincipen i all hårskötsel. Javol gör håret mjukt och glansigt; fås, med och utan fett, i flaskor å Kr. 5,50, 3,00 2,00
Javol - Shampoingpulver 15 öre pr paket
Javol fås öfverallt
JAVOL-Huvudnederlag: M. Zadig, Malmö.

För Balsäsongen!
 Broderade, afpassade Blusar och Klädnigar i Linne och Tyll, Tyllschalar Blustyll och Bårder i bomull, silke och metalltråd, samt hvitbroderier och guipurespetsar, i en mångfald olika mönster. Försäljning direkt till privatpersoner. Priskurant gratis. Profver mot 30 öre till porto.
Fabriken Spindeln, Uddebo.
Vida berömdt
 sedan många år är **Dicksons Té** för sin fina arom, sin utomordentliga dryghet och sitt billiga pris. Importeras utan mellanhänder från svensken Axel Dicksons plantager på Ceylon. Finnes det ej hos Eder handlande, så rekvirera direkt. Pris kr. 6, 5 och 4 pr kg., fraktfritt alla poststationer, när minst 2 kg. köpes. Prof gratis mot 10 öres porto.
Otto Rooth, Sibylleg. 16, Stockholm.

Kläck kycklingar
 med patenteterade maskinen "Hönan" (för 20 ägg) med fostermor! Ny konstruktion, kläcksäker, lättskött! Sändes franko med alla tillbehör och bruksanvis. mot endast kr. 10.50. Uppgif postadress! Prospekt på begäran.
 Importagenturen, Malmö 15.

Fjällsanatorium för bröstsjuka. Mörsils Sanatorium.
 Öppet året om. Första klass bord. Ren stärkande fjällluft. Lätta kommunikationer.
 Öfverläkare dr T. Horney. Rikstel. 15. Post- och telegrafadress: Sanatoriet. Rikstel 7. Rospekt på begäran.
 OBS! Dr Pfannenstills ozoninandningsmetod för behandling af strup-tuberkulos och Forlaninis kväfgasmetod för behandling af lungtuberkulos pröfväs.
Alkoholister (kvinnliga) mottagas i godt och stilla hem i frisk, naturkän trakt. Kontrollerande läkare. Svar till »Fullständig diskretion», Iduns exp. f. v. b.

Sparkasseränta
5%
Köpmannabanken
 Arsenalsgatan 9.